

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫ
БАТКЕН ОБЛАСТЫ
КАДАМЖАЙ РАЙОНУ
ОРОЗБЕКОВ АЙЫЛ
АЙМАГЫНЫН
АЙЫЛДЫК КЕНЕШИ

КЫРГЫЗСКАЯ РЕСПУБЛИКА
БАТКЕНСКАЯ ОБЛАСТЬ
КАДАМЖАЙСКИЙ РАЙОН
АЙЫЛНЫЙ КЕНЕШ
ОРОЗБЕКОВСКОГО
АЙЫЛНОГО АЙМАКА

Орозбеков айылдык кеңешинин кезектеги алтынчы сессиясы

Учкун айылы

09.04.2025-ж

Токтом №23

**Орозбеков айыл аймагын 2025-2027-жылдарга карата социалдык -экономикалык
өнүктүрүү программасын бекитүү жөнүндө**

Күн тартибиндеги маселени карап, Орозбеков айыл өкмөт башчысынын орун басары А. Акматовдун баяндамасын угуп жана талкуулап, Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 88-беренесинин 2-пунктуна, Кыргыз Республикасынын “Жергиликтүү мамлекеттик администрация жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары жөнүндө” Мыйзамынын 34-беренесинин 3-пунктуна негиз Орозбеков айылдык кеңешинин сессиясы **ТОКТОМ КЫЛАТ:**

1. Орозбеков айыл аймагын 2025-2027-жылдарга карата социалдык -экономикалык өнүктүрүү программасы 1- тиркемеге ылайык бекитилсин.
2. Бекитилген программадагы иш-чаралардын аткарылышын камсыз кылуу айыл өкмөтүнө тапшырылсын.
3. Токтомдун аткарылышын көзөмөлдөө жагы бюджет жана финансылык маселелери боюнча туруктуу комиссиясына жана айыл өкмөтүнө жүктөлсүн.

Төрага

К. Каримов

БЕКИТЕМ
Орозбеков айыл өкмөтүнүн
башчысы: З.А.Жарматов

БЕКИТЕМ
Орозбеков айылдык кеңешинин
төрайысы: К.Т.Каримов

Орозбеков айыл аймагынын СЭӨП ны ишке ашыруу боюнча 2025-2027- жылдарга иш-аракеттер Планы

№	Иш-чаранын сүрөттөлүшү	Жооптуу жана катышуучулар	Ишке ашыруу мөөнөттөрү	Баасы (мин сом)	Каржылоо булактары/ресурстар	Мониторинг белгилери (I жарым жылдык)	Мониторинг белгилери (II жарым жылдык)
1. Калк							
1.1	Калктын финансылык сабаттуулугун жогорулатуу жана бизнес-план түзүү боюнча окутууга көмөктөшүү, жеке ишкердикти өздөштүрүүгө көмөктөшүү	Жеке ишкерлер, айыл өкмөтү, тиешелүү адистер; калк, анын ичинен аялдар	2025-ж 1-4 кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	50.0	Жеке ишкерлер, эл аралык уюмдар	50 жашка чейинки 20 аял билим деңгээлин жогорулатат	50 жашка чейинки 20 аял билим деңгээлин жогорулатат
1.2	Бир кесиптен экинчи кесипке үйрөтүү, туура кесипти тандоого көмөктөшүү, окууларды уюштуруу	Айыл өкмөтү, тиешелүү адистер; аялдар	2025-ж 1-4 кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	100.0	Эл аралык уюмдар	50 жашка чейинки 20 аял билим деңгээлин жогорулатат	50 жашка чейинки 20 аял билим деңгээлин жогорулатат
1.3	Иштин ар кандай түрүндөгү ишкердик ишти уюштуруу боюнча тажрыйба алмашууну уюштуруу жана өткөрүү	Айыл өкмөтү, тиешелүү адистер	2025-ж 1-4 кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	100.0	Эл аралык уюмдар	20 жаш адам, анын ичинен 10 аял билим деңгээлин жогорулатат	20 жаш адам, анын ичинен 10 аял билим деңгээлин жогорулатат
1.4	Чакан ишкана ачууга көмөк көрсөтүү	Айыл өкмөтү, тиешелүү адистер	2025-ж 1-4 кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	1000.0	Эл аралык уюмдар	5 ишкана ачылат	15 иш оруну түзүлөт, анын ичинен 30% аялдар жана жаштар
1.5	Калктын маалымдуулугун, анын ичинде миграция маселелери боюнча маалыматтарды жогорулатуу үчүн чогултууларды өткөрүү	Айыл өкмөтү, тиешелүү адистер	2025-ж 1-4 кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	100.0	Жергиликтүү бюджет	1 ден кем эмес чогулуш өткөрүлөт, катышуучулардын саны 50дөн кем	1 ден кем эмес чогулуш өткөрүлөт, катышуучулардын саны 50дөн кем эмес. Анын ичинен 30%

						эмес. Анын ичинен 30% аялдар	аялдар. Миграцияга чыккан адамдардын саны 100 адамга азаят.
1.6	Ысырапкорчулукту жоюу боюнча түшүндүрүү иштерин жүргүзүү	Айыл өкмөтү, тиешелүү адистер	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	50.0	Жергиликтүү бюджет	1 ден кем эмес чогулуш өткөрүлөт, катышуучулардын саны 50ден кем эмес. Анын ичинен 30% аялдар	1 ден кем эмес чогулуш өткөрүлөт, катышуучулардын саны 50ден кем эмес. Анын ичинен 30% аялдар
1.7	Жаштарга ар кандай тренинждерди жана билим берүү курстарын табууга жана бүүрүүгө көмөк көрсөтүү	Айыл өкмөтү, тиешелүү адистер; жаштар	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	100.0	Эл аралык уюмдар	35 жашка чейинки 20 кыз, 15 бала билим деңгээлин жогорулатат	35 жашка чейинки 20 кыз, 15 бала билим деңгээлин жогорулатат.
1.8	Бюджет боюнча коомдук угууларды уюштуруу	Айыл өкмөтү, тиешелүү адистер	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	20.0	Жергиликтүү бюджет	1 ден кем эмес коомдук угуу өткөрүлөт, катышуучулардын саны 50ден кем эмес. Анын ичинен 30% аялдар	1 ден кем эмес коомдук угуу өткөрүлөт, катышуучулардын саны 50ден кем эмес. Анын ичинен 30% аялдар

2. Кызматтар жана жергиликтүү инфраструктура

2.1	Ак-Кыя, Гайрат, Кескен-Таш, Кызыл-Булак, Гайрат, Ондүрүш, Кудук, Учуун айылдарына таза суу түтүкчөлөрүн тартуу (15 км. аралыкка)	Айыл өкмөтү, МИ; айыл тургундары	2025-ж 3-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	2000,0	Айыл өкмөтүнүн бюжети, коомдук фонддордон, инвесторлордон, жеке ишкерлер, өнүктүрүү фонду	Эл ичүүчү таза суу менен камсыз болот, ден соолукту чыңдоо, жүтүштүү оорулардын алдын алууга шарт түзүлөт	Эл ичүүчү таза суу менен камсыз болот, ден соолукту чыңдоо, жүтүштүү оорулардын алдын алууга шарт түзүлөт
-----	--	----------------------------------	--	--------	---	---	---

	д.Срозосков көчөсүн түнкү жарыктандаруу менен камсыз кылуу	Айыл өкмөтү, МИ	2025-ж 1-4 кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	470,0	Жергиликтүү бюджет, Республикалык бюджет, өнүктүрүү фонддору	2025-жылы бүүтүрүү, көчөлөр жарык болуп, элге жарык маанай тартуулайт, айылдын көркү ачылат, түнү жүргөнгө коопсуз жагдай жаралат	2025-жылы бүүтүрүү, көчөлөр жарык болуп, элге жарык маанай тартуулайт, айылдын көркү ачылат, түнү жүргөнгө коопсуз жагдай жаралат
2.3	Жаны скважиналарды курууга көмөк көрсөтүү жер тилкесин аныктоо, ПСД, долбоорлорду иштеп чыгуу.	Айыл өкмөтү, МИ	2025-ж 1-4 кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	500,0	Айыл өкмөтү, Эл аралык уюмдар	Скважина курууга ПСД түзүлөт, жери аныкталат	1402 кожолук ичүүчү таза суу менен камсыз болот
2.4	Таза сууну колдонуу боюнча тарифтерди иштеп чыгуу жана бекитүү	Айылдык кеңеш, айыл өкмөтү, МИ	2025-ж 4 кв	0.0		Тариф бекитилет	МИ бюджетти толукталат, кызмат көрсөтүүнүн деңгээли 20% жакшырат жана таза суу менен камсыз болгон калктын саны 60% га жетет, анын ичинен 30% аялдар.
2.5	Учкун айылынан Кадамжай шаарына тартылуучу таза суу түтүктөрүн үчүн төлөмдөрү карап чыгуу	Айылдык кеңеш, айыл өкмөтү, МИ	2025-ж 2 кв	200,0	Айыл өкмөтү, Эл аралык уюмдар	Айыл өкмөтүнүн бюджетине киреше алып келет	Айыл өкмөтүнүн бюджети көбөйөт. А
2.6	Таза сууну эффективдүү пайдалануу боюнча чогулуштарды өтүү	Айыл өкмөтү, МИ; айыл тургундары	2024-2027 жж.	20,0	Жергиликтүү бюджет	1 ден кем эмес чогулуш өткөрүлөт, катышуучулардын саны 50дөн кем эмес. Анын ичинен 30% аялдар	1 ден кем эмес чогулуш өткөрүлөт, катышуучулардын саны 50дөн кем эмес. Анын ичинен 30% аялдар

	Калкка таштандыны сорттоп чыгаруу боюнча маалымат жеткирүү	Айыл өкмөтү, тиешелүү адистер; айыл тургундары	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	10,0	Жергиликтүү бюджет		15907 адам, анын ичинен аялдар-7857. Таштандыларды сортоо боюнча маалымат берилет
2.8	Катуу тиричилик калдыктарын (КТК) график менен чыгарууну уюштуруу	Айыл өкмөтү, МИ; айыл тургундары	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	10,0	Жергиликтүү бюджет	Ар бир айылга таштандыны чыгаруу боюнча график түзүлөт жана бекитилген графикке ылайык таштандылар чыгарылат	Ар бир айылга таштандыны чыгаруу боюнча график түзүлөт жана бекитилген графикке ылайык таштандылар чыгарылат. Таштанды чыгаруу боюнча кызмат менен 50% адам камсыз болот
2.9	Таштандыны чогултуу жана чыгаруу боюнча айыл аймагында жайгашкан мекеме-ишканалар, жеке ишкерлер менен түзүлгөн келишимдерди жанылоо	Айыл өкмөтү, МИ	2025-ж 1-кв 2026-ж 1- кв 2027-ж 1- кв	20,0	МАК	жаныртылып, таштандылар өз убагында чыгарылат	МАК жаныртылып, таштандылар өз убагында чыгарылат
2.10	Таштанды чыгаруучу жайды тосуу боюнча (полигон) долбоор түзүүгө көмөктөшүү	Айыл өкмөтү, МИ	2025-ж 4-кв	200,0	Айыл өкмөт, тиешелүү адистер	Жер тилкеси тосулат, долбоор тартылат	Сметалык долбоор түзүлөт
2.11	МИнин ишин жакшыртуу максатында атайын техникалар менен камсыздоого көмөктөшүү	Айылдык кенеш, Айыл өкмөт, МИ	2026-ж 4-кв 2027-ж 4-кв	2 000,0	Республикалык бюджет, өнүктүрүү фонддору, эл аралык донорлор	Таштандыларды ташууга атайын техника, экскаватор, НОВА, портлер	МИнын кызмат көрсөтүүсү жакшырат
2.12	Керектелүүчү таштанды чыгаруучу челектерди аныктоо жана алуу	Айыл өкмөтү, МИ	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	1000,0	Өнүктүрүү фонддору, донорлор	Жарым жылда 70 челек коюлат	Жарым жылда 70 челек коюлат

	Айыл турундаларынын арасында таштандыны сорттоп чыгаруу боюнча түшүндүрүү иштерин жүргүзүү	Айыл өкмөтү, МИ; айыл турундалары	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	20,0	Эл аралык донорлор	Жыл сайын, калк менен 3 жолу чогулуш өткөрүлөт, 300 адамдын катышуусу менен, анын ичинде 30% кем эмес бир жыныстагы калктын өкүлдөрү менен	Жыл сайын, калк менен 3 жолу чогулуш өткөрүлөт, 300 адамдын катышуусу менен, анын ичинде 30% кем эмес бир жыныстагы калктын өкүлдөрү менен
2.14	Өспүрүмдөр үчүн заманбап окуу залдарын уюштуруу, инвентарлар менен камсыз кылуу	Айыл өкмөтү, МИ, тиешелүү адистер	2025-ж 3-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	20,0	Республикалык бюджет, өнүктүрүү фондлору	Проектор жана ноут бук алынат	Окуучуларга жагымдуу шарт түзүлөт
2.15	Орозбеков айылындагы №7-Үй-бүлөлүк даргерлер тобунун имаратын капиталдык ремонттон өткөрүүгө көмөк көрсөтүү	Айыл өкмөтү, инвестиция адиси	2025-ж 3-4кв	750,0	Стимигрант өнүктүрүү фондлору	№ 7 -ГСВны капиталдык ремонттон откоруу	№ 7 ГСВнын кызматкерлерине жагымдуу шарт түзүлөт
2.16	“Аман Жалилов” атындагы башталгыч мектебин капиталдык ремонттон өткөрүүгө көмөктөшүү	Айыл өкмөтү, УКС	2025-ж 1-4кв	370,0	Республикалык бюджет, өнүктүрүү фондлору	Жаңы заманбап мектеп пайда болот	Окуучуларга жагымдуу шарт түзүлөт
2.17	Орозбеков айыл аймагынын Тамаша айылына 250 орундуу балдар бакчасын ачуу	Айыл өкмөтү, чет элдик инвесторлор	2025-ж 3-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	72000,0	Айыл өкмөтү, Өнүктүрүү фондун элдик салым, инвесторлор	Заманбап типтеги балдар бакчасы курулат	Айылдагы 250 жаш балдар бала бакчасына тартылат
2.18	Өндүрүш айылына 250 орундуу жаңы мектептин имаратын куруу	Айыл өкмөтү, УКС	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	150 000,0	Республикалык бюджет, өнүктүрүү фондлору	жаңы заманбап мектеп пайда болот	Жаңы жумуш орундары пайда болуп, окуучуларга жагымдуу шарт түзүлөт
2.19	Балдарды жана жаштарды, анын ичинде кыздарды сергек жашоого үндөө	Айыл өкмөтү, соц адис; жаштар	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	40,0	Жергиликтүү бюджет	34 жаш адамдар, анын ичинен 20 кыз спортко тартылат	34 жаш адамдар, анын ичинен 20 кыз спортко тартылат

	Айыл аймагында спорттун түрлөрү боюнча мелдештерди уюштуруу	Айыл өкмөтү, соң адис; жаштар	2025-ж 2-4кв 2026-ж 2-4 кв 2027-ж 2-4 кв	200,0	Демөөрчүлөр жана айыл өкмөтү	Болейовол жана баскетбол боюнча мелдештер уюштурулат. Катшыкандардын саны 60 адам, анын ичинен 20 кыздар	Болейовол жана баскетбол боюнча мелдештер уюштурулат. Катшыкандардын саны 60 адам, анын ичинен 20 кыздар
2.21	Аялдар үчүн фитнес залдарды ачууга көмөктөшүү	Айыл өкмөтү, соң адис; жаштар	2025-ж 2-4кв	600,0	Жергиликтүү бюджет, Демөөрчүлөр		20 ден кем эмес кыз-келиндерге спорт менен машыгууга шарт түзүлөт
2.22	Кош-Дөбө айылына маданият үйүн куруу	Айыл өкмөтү, чет элдик инвесторлор	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	72000,0	Республикалык бюджет		Айыл аймагынын тургундарына жакшы шарт түзүлөт.
2.23	Кызыл-Булак айылында жайгашкан спорт комплексинин курулуш иштерин бүткөрүү	Айыл өкмөтү, демөөрчүлөр	2025-ж 3-4кв 2026-ж 2-4 кв 2027-ж 2-4 кв	2000,0	Айыл өкмөтү, демөөрчүлөр, өнүктүрүү фонду, элдик салым	Айыл тургундары үчүн заманбап спорт комплекси курулат	Айыл тургундары жана жаштардын спортко болгон кызыгуусу артат, бош убактыларын үнөмдүү пайдаланышат
2.24	Кош-Дөбө, Орозбеков, Тамаша айылдарында жайгашкан спорт аянтчаларына ондоп-түзөө иштерин жүргүзүү	Айыл өкмөтү, демөөрчүлөр	2025-ж 3-4кв 2026-ж 2-4 кв 2027-ж 2-4 кв	3300,0	Айыл өкмөтү, демөөрчүлөр, элдик салым	Спорт аянтчалары ондоп-түзөөдөн өтөт	Спорт менен машыгууга ыңгайлуу шарттар түзүлөт
2.25	Маданият үйүнүн материалдык техникалык базасын чыңдоо: музыкалык инструменттер менен камсыздоого көмөк көрсөтүү	Айыл өкмөтү, маданият үйлөрүнүн жетекчилери	2026-ж 2-4 кв	200,0	Демөөрчүлөр		Музыкалык инструменттер алынат

	Калкты маданиятты өнүктүрүүгө тартуу боюнча иш-чаралар планын кабыл алуу жана аткаруу	Айыл өкмөтү, маданият үйлөрүнүн жетекчилери	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	60,0	Жергиликтүү бюджет	Жыл сайын план түзүлөт	Маданий иш-чараларга 500 адамдан кем эмес адам тартылат, анын ичинен 30% аялдар, 10% жаштар; 5 % аяр катмар
2.27	Орозбеков айылына мамлекеттик жана коомдук ишмер А.Орозбековдун үй-музейин куруу	Айыл өкмөтү, демөөрчүлөр	2025-ж 3-4кв	500,0	Жергиликтүү бюджет, Кадамжай райондук өнүктүрүү фонду		Кыргыз мамлекетин түптөгөн аталарды эскерүүгө шарт түзүлөт.
2.28	“Ак кайын-Шайыр апалар”, “Мырзалар” тобун түзүүгө көмөктөшүү	Айыл өкмөтү, маданият үйлөрүнүн жетекчилери Таланттуу аялдар жана мырзалар	2026-ж 1-4 кв	100,0	Жергиликтүү бюджет	Эл арасындагы таланттуу инсандардын тобу түзүлөт	20 адам катышкан топ түзүлөт (10 аял)
2.29	Маданий сынактарды уюштуруу: “Сармерден” жана “Сулгулар” конкурсу	Айыл өкмөтү, маданият үйлөрүнүн жетекчилери Таланттуу аялдар жана мырзалар, калк	2025-ж 2-4кв 2026-ж 2-4 кв 2027-ж 2-4 кв	150,0	Демөөрчүлөр		2 конкурс өткөрүлөт. Катышуучулар 100 адам, 30% аялдар, 20% жаштар, 10% аярлуу катмарлар
2.30	Улуттук каада-салтты даназалоо боюнча иш чараларды уюштуруу жана таланттуу инсандарды эл алдына алып чыгуу	Айыл өкмөтү, маданият үйлөрүнүн жетекчилери Калк	2025-ж 2-4кв 2026-ж 2-4 кв 2027-ж 2-4 кв	200,0	Демөөрчүлөр		1 маданий иш- чара өткөрүлөт Катышуучулар 100 адам, 30% аялдар, 20% жаштар, 10% аярлуу катмарлар
2.31	“Кара-Шоро” башталгыч мектебинин окуучуларына ысык тамак уюштурууну жакшыртуу	Айыл окмоту	2025		МЕРСИКО уюму	Мектептин ашканасы заманбап жабдуулар менен жабдылат	Окуучуларга жатымдуу шарт түзүлөт

2	Комуз, аккордеон, бий ийримдерин ачуу	Айыл өкмөтү, маданият кызматкери	2025 ж	100.0	Жергиликтүү бюджет, жеке ишкерлер	1 ийрим ачылат 20 бага ийримге тартылат, анын ичинен 30% кыздар	1 ийрим ачылат 20 бага ийримге тартылат, анын ичинен 30% кыздар
2.33	Ак-Кыя, Жогосек-Кортон, Лантар айылындарынын борбордук көчөсүнүн 15 км. аралыгына тротуар куруу	Айыл өкмөтү, МИ; айыл тургундары	2025-ж 2-4кв 2026-ж 2-4 кв 2027-ж 2-4 кв	30000.0	Жергиликтүү бюджет, онүктүрүү фондлору	4 км. тротуар курулат. Калктын, балдардын коопсуздугу сакталат	Инфраструктура жакшырат
2.34	Орозбеков айылынын Кош-Дөбө участкасына реабилитациялоо борборун уюштуруу	Орус-Кыргыз онүктүрүү фонду А/Ө	2025-ж 1-2кв 2026-ж 1-2кв 2027-ж 1-2кв	8000,0	Орус-Кыргыз онүктүрүү фонду		Элдин ден соолугуна жана саламатчылыгына кам көрүлөт
2.35	Ички жолдордун четиндеги көйгөй жаратып жаткан арыктарды аныктоо жана МИнин атайын техникалары менен тазалоо иштерин жүргүзүү	Айыл өкмөтү, МИ, тиешелүү адистер	2025-ж 1-2кв 2026-ж 1-2кв 2027-ж 1-2кв	300.0	Жергиликтүү бюджет	Аймак боюнча ички жолдор, арыктар аныкталып, тазаланат	Аймак боюнча арыктар ондолот. Жолдорду суу каптабайт.
2.36	Жетишсиз медицина кызматкерлеринин санын аныктоо, жаш кадрларды тартууга шарт түзүүсүнө көмөк көрсөтүү	Айыл өкмөтү, УДТ, ФАП кызматкерлери	2025-2027 ж	100,0	Донорлор	Медициналык мекемелер кадрлар менен толукталат	Кадр маселеси чечилет элге кызмат көрсөтүү жакшырат
2.37	Калктын, анын ичинде аялдардын жана жаштардын арасында жүтүштүү оорулардын алдына алуу боюнча маалымат иш-чараларын өткөрүү	Айыл өкмөтү, УДТ, ФАП кызматкерлери Калк	2025-ж 2-4кв 2026-ж 2-4 кв 2027-ж 2-4 кв	100,0	Жергиликтүү бюджет, АДК	1 ден кем эмес иш чара болот. Каттышуучулар 100 адам, 30% аялдар, 20% жаштар, 10% аялдуу катмарлар	1 ден кем эмес иш чара болот. Каттышуучулар 100 адам, 30% аялдар, 20% жаштар, 10% аялдуу катмарлар
2.38	УДТ, ФАПтарды заманбап, жетишсиз жабдуулар менен камсыздоого көмөктөшүү	Айыл өкмөтү, ЦСМ, жеке ишкерлер	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	500.0	Онүктүрүү фондлору, донорлор, жеке ишкерлер		Электр. тараза, УЗИ аппараттары менен камсыздалат
2.39	Кызыл-Булак, Орозбеков айылдарына балдар ойноочу аянтча куруу	Айыл өкмөтү, тиешелүү адистер	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	1200.0	Эл аралык уюмдар, онүктүрүү фондлору	Балдар аянтчасы курулат	Балдарга ата-энелерге жагымдуу шарт түзүлөт

	Орозбеков, Учкун, Кызыл-Булак, Ак-Кыя айылдарындагы коомдук жайларга видеокамераларды орнотуу	Айыл өкмөтү, РИИБ	2025-ж 1-4 кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	500,0	Жергиликтүү бюджет, өнүктүрүү фонддору, донорлор,	2025-ж. 4 айыпта 4 видеокамера орнотулат	Жергиликтүү тургундардын коопсуздукту сакталат, анын ичинен аялдарга, жаштарга шарт түзүлөт
2.41	Ички жолдорго шатыл төшөө (12 км.)	МИ Калк	2025-ж 1-4 кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	1200,0	Жергиликтүү бюджет	Ички жолдор ондолуп, тегизделет	Айыл тургундарына шарт түзүлөт
2.42	Орозбеков айыл аймагындагы ички жолдорду асфальттоого каражат тартуу (10 км. аралыкка)	Айыл өкмөтү, тиешелүү адистер	2025-2027	80000,0	Республикалык бюджет	Айылдын жолу асфальт болот, каттам жакшырат	Жол ондолуп, элге ыңгайлуу шарт түзүлөт
2.43	Жийделик-Ак-Кыя жолун асфальттоого каражат тартуу	Айыл өкмөтү, тиешелүү адистер	2025-2027	50000,0	Республикалык бюджет	Айылдын жолу асфальт болот, каттам жакшырат	Жол ондолуп, элге ыңгайлуу шарт түзүлөт
2.44	Орозбеков, Кызыл-Булак, Тамаша айылдарындагы китепканаларынын материалдык-техникалык базасын чыңдоого көмөктөшүү	Калк Китепканачылар Демөөрчүлөр	2025-ж 3-4 кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	100,0	Жергиликтүү бюджет		Мектепке чейинки балдарды эрте өнүктүрүү борборлорун уюштурууга шарт түзүлөт

3. Экономикалык өнүгүү

3.1	Жайыттарды эффективдүү пайдалануу боюнча иш -чаралар планын түзүү жана аткаруу	Айыл өкмөт, МИ	2025-ж 1 кв. 2026-ж 1-кв. 2027-ж 1-кв.	20,0	Эл аралык донорлор, айыл чарба департаменти	Жайыттарды эффективдүү пайдалануу боюнча иш -планы түзүлөт	Иш- планы 30 пайызга аткарылат
-----	--	----------------	--	------	---	--	--------------------------------

	Дыйкандарды тоют багытындагы сапаттуу үрөндөр менен камсыз кылууга көмөк көрсөтүү	Айыл өкмөтү, тиешелүү адистер; дыйкандар, анын ичинен аял фермерлер	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	200,0	Айыл чарба департаменти менен тыгыз иштешүү, жарандардын өз каражаттары	Жарманке жана көргөзмө иш чараларга 50 адам катышуу, ичинде 30% кем эмес бир жыныстагы өкүлдөрүнүн катышуусу менен	Дыйкандарды тоют багытындагы сапаттуу үрөндөр менен камсыздалат жана тоюттун өндүрүмдүүлүгү 30% көтөрүлөт
3.3	Чарбачылыкты өнүктүрүү боюнча калк арасында түшүндүрүү иштерин жүргүзүү. Боло турган көргөзмө, жарманкелер боюнча жергиликтүү дыйкан, фермерлерге маалымат берүү жана алардын катышуусуна көмөк көрсөтүү	Айыл өкмөтү, тиешелүү адистер	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	500,0	Айыл чарба департаменти, А/Ө тиешелүү адистери	Жарманке жана көргөзмө иш чараларга 50 адам катышуу, ичинде 30% кем эмес бир жыныстагы өкүлдөрүнүн катышуусу менен	Жарманке жана көргөзмө иш чараларга 50 адам катышуу, ичинде 30% кем эмес бир жыныстагы өкүлдөрүнүн катышуусу менен
3.4	Кооперативдерди түзүүтө үгүттөө жана көмөктөшүү	Айыл өкмөтү, МИ	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	-	Эл аралык донор, жеке жактар		2 кооператив түзүлөт
3.5	Кара-Шоро айылынын Шивели жайлоосунун Ыртайыл участкасындагы ыңгайлуу жерге чакан ТЭС курулушуна көмөктөшүү	Айыл өкмөтү, жеке демоорчулор	2025-ж 3-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	-	Инвесторлор	Айыл аймак электр энергиясына көз каранды болбойт	Курулуш бүткөнчө 150дой адам жумуш менен камсыз болот, бүткөндөн кийин 4 адам туруктуу иш менен камсыз болот.
3.6	Окуу семинарларды уюштурууга көмөктөшүү (сүт, эт багытында жана малдын асылдуулугун жогорулатуу боюнча).	Айыл өкмөтү, тиешелүү адистер	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	100,0	Айыл өкмөтү, Эл аралык донорлор	Сүт, эт багытында жана малдын асылдуулугун жогорулатуу боюнча окуулар өткөрүлөт, 20 адам катышуу менен, ичинде 30% кем эмес бир жыныстагы өкүлдөрүнүн катышуусу менен	Сүт, эт багытында жана малдын асылдуулугун жогорулатуу боюнча окуулар өткөрүлөт, 20 адам катышуу менен, ичинде 30% кем эмес бир жыныстагы өкүлдөрүнүн катышуусу менен

	Айыл аймагында “Бир айыл - бир продукт” долбоору менен иш алып баруу	Айыл өкмөтү, тиешелүү адистер, калк, анын ичинен аялдар, жаштар	2025-ж 3-4 кв 2026-ж 3-4 кв 2027-ж 3-4 кв	100,0	Жергиликтүү бюджет, инвесторлор	Айылда бир түрдөгү мөмөлүү бак-дарктар отургузулат	Айылда бирдей продукт өндүрүлөт, аялдар, жаштар, аяр катмарлар жумушка тартылат
3.8	Кайнама, Көк-Мойнок жана Ак-Кайын эс алуу жайларына этнотуристтик комплекстерди куруу	Айыл өкмөтү, тиешелүү адистер, Калк, анын ичинен аялдар, жаштар жана ишкерлер	2025-ж 3-4 кв 2026-ж 3-4 кв 2027-ж 3-4 кв	75 000,0	Айыл өкмөтү, облустук өнүктүрүү фонду, донорлор, Туризм фонду	Этнотуристтик комплекстер курулат	Жергиликтүү бюджетке киреше түшөт, калк жумуш менен камсыз болот
3.9	Айыл аймакта бодо жана майда мал жандыктары үчүн тоют базасын өнүктүрүү. Жер-жерлердеги мүмкүнчүлүктөрдүн жана малды бордоп семиртүүнүн эсебинен мал чарбасынын тоют базасын жакшыртуу боюнча адистердин кеңешин уюштуруу	Айыл өкмөтү, Мийнин тиешелүү адистери	2025 1-2 кв 2026 1-2 кв 2027 1-2 кв	300,0	Жергиликтүү бюджет	Жыл сайын 20 малчы маалымат алат, ичинде 5тен кем эмес аял	Жыл сайын 20 малчы маалымат алат, ичинде 5тен кем эмес аял
3.10	Жасалма уруктандыруучу аппарат алуу жана элге кызмат көрсөтүүнү уюштуруу	Айыл өкмөтү, вет. адистер, Фермерлер	2025 1-2 кв 2026 1-2 кв 2027 1-2 кв	150,0	Жергиликтүү бюджет		Малдын асылдуулугу жогорулайт. 2000 кожолук кызматты пайдаланат
3.11	Аймактын бренди болгон малинанын ширесин жана кыямын иштеп чыгууга шарт түзүү, көмөктөшүү	Айыл өкмөтү, ишкерлер	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	200,0	Жеке ишкерлер		Аймактын бренди иштелип чыгат
3.12	Айыл чарбасында малинанын тушумдүү сортторун көбөйтүүнү уюштуруу	Айыл өкмөтү, жеке ишкерлер	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	100,0	Жергиликтүү бюджет, кооператив, жеке жактар	Дыйкандардын кирешеси көбөйөт	Логистикалык борбор ачылат, экспортко чыгарылат
3.13	Балык өстүрүү боюнча коңшу айыл аймактагы ишкерлер менен тажрыйба алмашуучу окууларды өткөрүп, балык чарбаларын уюштуруу	Айыл өкмөтү, жер адис	2025-ж 2-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	50,0	Жеке ишкерлер	Жылына 2 жолу семинарларды уюштуруу, тажрыйба алмашуу	Балык чарбалардын саны көбөйөт

4	Кызыл-Булак айылынан 15 га., Өндүрүш айылынан 30 га. жер аянтынын трансформациялоо	Айыл өкмөтү, Кадамжай райондук суу чарба башкармалыгы	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	500,0	Жергиликтүү бюджет	45 га. жер аянттын калктуу конушка каторулат.	Калктын турак жай маселеси чечилет
3.15	Кош-Дөбө, Кызыл-Булак айылдарына мал союучу жайларды курууга көмөктөшүү	Айыл өкмөтү, МИ	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	100,0	Жергиликтүү бюджет	Мал союуучу жайлар курулат.	Элдин саламаттыгына кам көрүлөт
3.16	Айыл аймагындагы багбандардын мөмө жемиштерин сактоо жана жакшы баада сатуу үчүн муздаткыч салдырууга көмөктөшүү	Айыл өкмөтү, МИ	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	500,0	Эл аралык донор	1 муздаткыч салынат	Мөмө-жемиштер саяпаттуу сакталат, экспортко чыгарылат
3.17	Орозбеков айылынын Жошоду- Сай участкасына малина курутатуучу цех ачуу	Айыл өкмөтү, МИ	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв	3600,0	Эл аралык донор, АРИС	Малина курутатуучу цех ачуу	Элдин мөмө жемиштерин сатууга жакшы шарт түзүлөт
3.18	Кулду айылына шире чыгаруучу цехти бүткөрүү	Айыл өкмөтү, МИ	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв	6000,0	Эл аралык донор, АРИС	Мөмө – жемиштерден шире чыгаруучу цех ачуу	Элдин мөмө жемиштерин сатууга жакшы шарт түзүлөт
3.19	Айыл чарба министрлигинин региондук бөлүмүнүн көмөгү менен министрликтин адистеринин келүүсүн уюштуруу, алар айыл аймагынын малчылары жана дыйкан чарбалар үчүн консултацияларды жана практикалык сабактарды өткөрүүгө көмөктөшүү	Айыл өкмөтү, МИ	2025-ж 1-2кв 2026-ж 1-2кв 2027-ж 1-2 кв	-	КР айыл чарба министрлигинин менен	Жыл сайын 20 малчылар жана дыйкандар, ичинен 5тен кем эмес аялдардын билим дээнгели жогорулайт	Жыл сайын 20 малчылар жана дыйкандар, ичинен 5тен кем эмес аялдардын билим дээнгели жогорулайт
3.20	Кол өнөрчүлөрдүн ишин жакшыртуу аракеттерин көрүүнү уюштуруу	Айыл өкмөтү, соп адис, маданият	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	200,0	Жергиликтүү бюджет, жеке ишкерлердин	Жаны иш орундар түзүлөт, кол өнөрчүлөргө	Аялдар жана жаштар иш менен камсыз болот

	аялдар жана жаштар			каражаттары	
3.21	Жерди иштетүү боюнча органикалык жер семирткичтерди колдонууга, которуштуруп айдоого, сапаттуу үрөндөрдү пайдаланууга басым жасоо боюнча окууларды өткөрүүгө көмөктөшүү	Айыл өкмөтү	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	- Эл аралык уюмдар менен	50 жаш адам, анын ичинде 20 аял, билим дэңгээли жогорулайт

4. Инклюзивдик өнүгүү

4.1	Турмуштук оор кырдаалдан чыгуу үчүн, аяруу үй-бүлөлөргө материалдык жана моралдык колдоо көрсөтүүнү уюштуруу.	Айыл өкмөтү, соц адис	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	150,0	Жергиликтүү бюджет, жеке ишкерлер	Керек болгон учурда, арыздын негизинде	Керек болгон учурда, арыздын негизинде
4.2	Соц.кызматкерлер, соц.педагог, ИДН кызматкерлери үймө-үй кылдырыш, ата-энеси балдарын таштап миграцияга кеткен, балдарды аныктап көзөмөлтө алуу, баланын ата-энеси менен бирге болуусунун зарылдыгы боюнча түшүндүрүү иштерин жүргүзүү	Айыл өкмөтү, тиешелүү адистер; аяр катмарлар	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	20,0	Жергиликтүү бюджет	1ден кем эмес жолугушуу өткөрүлөт. Каттышуучулар 50 адам, анын ичинен 30 % аялдар	1ден кем эмес жолугушуу өткөрүлөт. Каттышуучулар 50 адам, анын ичинен 30 % аялдар
4.3	Жаштар жана аялдар үчүн жумушчу орундарын түзүүгө көмөктөшүү	Айыл өкмөтү, соц адис	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	150,0	Жергиликтүү бюджет	Жумушсуз жаштар жана аялдар үчүн жумуш орундары түзүлөт	Жаны жумуш орундары түзүлөт
4.4	Кыш мезгилинде жалгыз бой карылар, аз камсыз үй-бүлөлөр жана ДМЧларга даректүү жардам катары - 100 кг. көмүр менен камсыздандыруу	Айыл өкмөтү, соц адис	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	250,0	Жергиликтүү бюджет, жеке ишкерлер	30 үй-бүлө 500 кг. көмүр алышат	30 жаранга

	Жаштар жана аялдарга (жумушсуз) кыска мөөнөттүү окутууну уюштурууга көмөктөшүү	Айыл өкмөтү, соц адис	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	20,0	Жергиликтүү бюджет	Жаштар жана аялдар кесиптик багыт алышат	20 адам курска катышат
4.6	ДМЧ багдардын билим алуусуна көмөктөшүү. Калктын аяр катмарларынын коомго кошулушуна шарт түзүү.	Аялдуу катмар Жеке ишкерлер, Айыл өкмөтү	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	50,0	Айыл өкмөт, жеке ишкерлер, коомдук уюмдар менен биргеликте	Соц.имараттарды н алдына пандустар, конууроолор орнотулат	ДМЧ жарандарга, аялдуу катмардагы жарандарга ыңгайлуу шарт түзүлөт
4.7	Жаштарга жана аялдарга ишкердик ишин баштоо үчүн жер участкакторун же ресурстардын башка түрлөрүн берүүнү камсыздоо	ДМЧалар Айыл өкмөтү, ИДН, соц. Мугалим Жаштар жана аялдар	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	100,0	Жергиликтүү бюджет	Жаштар жана аялдар үчүн жеке ишкердикти баштоого жер участкактору ажыратылат	Ишкердикти баштоого аялдар жана жаштар мүмкүнчүлүк алат
4.8	Жакырчылыкты жоюу боюнча жумушчу орундарды түзүүгө көмөк көрсөтүү	Айыл өкмөтү, ИДН, соц педагог	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв 024-2027 жж	100,0	Жеке ишкерлер, эл аралык уюмдар	43 адамга кыскарылат, 672 ден 629га кыскарылат	43 адамга кыскарылат, 672ден 629га кыскарылат
4.9	Эмгек мигранттарынын багдарын аныктоо жана көзөмөлтө алуу, түшүндүрүү иштерин жүргүзүү	Айыл өкмөтү, соц педагог	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	-	Айыл өкмөтү	Квартал сайын ИДН жана соц.мугалим менен биргеликте 1ден кем эмес үй-бүлөлөр менен жолугушуу	Квартал сайын ИДН жана соц.мугалим менен биргеликте 1ден кем эмес үй-бүлөлөр менен жолугушуу
4.10	Турмуштук оор кырдаалга чалдыккан жарандарды «Социалдык контракт» долбооруна катышууга көмөктөшүү	Айыл өкмөтү, тийиштүү адистер, айыл башчылары	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	50,0	Республикалык бюджет, жергиликтүү бюджет, Дүйнөлүк банк	Калктын санына жараша квота берилет	20 аялдын финансылык сабаттуулугу жогорулап, өз иши менен алек болуп, үй-бүлөлүк кирешеси көбөйөт
4.11	Керектүү учурда психологдордун жардамы менен иш алып баруу	Айыл өкмөтү, соц педагог	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	40,0	Айыл өкмөтү, жеке ишкерлер	Жыл сайын 20га жакын адам психологдон консультация алат	Жыл сайын 20га жакын адам психологдон консультация алат

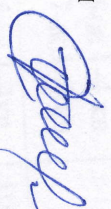
4.12	Бош убактысын туура пайдаланууга шарт түзүп берүү жана үгүттөө (ийримдерге, спортко катыштыруу) жана көмөктөшүү	Айыл өкмөтү, мектеп	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	70,0	Айыл өкмөтү, жеке ишкерлер	Жыл сайын 20 жаш, ичинде 30 % кем эмес бир жыныстагы өкүлдөрүнүн катышуусу менен	Жыл сайын 20 жаш, ичинде 30 % кем эмес бир жыныстагы өкүлдөрүнүн катышуусу менен
4.13	Инклюзивдик окутуу борборун ачуу	Айыл өкмөтү, мектептер, бала-бакчалар	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	200,0	Айыл өкмөтү, мектеп	Айыл аймака окутуу борборун ачуу	Инклюзивдик окутууга тартылган балдарга шарттар түзүлөт
4.14	Мектептерде, маданият үйлөрүнө, спорт залдарына, ДМЧ адамдардын тоскоолдуксуз кирип чыгуусуна жана өзүлөрүн эркин алып жүрүшүнө шарт түзүүгө көмөктөшүү	Айыл өкмөтү, жеке ишкерлер	2025-ж 1-4кв	100,0	Айыл өкмөтү, жеке ишкерлер	Мектептерде, маданият үйлөрүнө, спорт залдарына ДМЧ адамдарга керектуу түзмөктөр орнотулат	ДМЧ адамдар үчүн шарттар түзүлөт
4.15	Эмоционалдык жактан жабыркаган мигранттардын балдары жана ДМЧА балдарды демөөрчүлөрдү тартуу менен эс алуу жайларына жайгаштыруу	Айыл өкмөтү, соц. адис	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	200,0	Айыл өкмөтү, жеке ишкерлер	311 мигранттын балдары жана 170 ДМЧА балдардын ден-соолугуна кам көрүлүп, өзүн-өзү баалоо сезими жогорулайт	Эмоционалдык жактан жабыркаган мигранттардын балдары жана ДМЧА балдардына камкордук көрүлөт
4.16	Даталуу күндөргө (карылар, жаштар, энелер, балдар ж.б.) концерттик программа уюштуруу	Маданият кызматкерлери Карылар, жаштар, энелер, балдар	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	200,0	Жергиликтүү бюджет	2ден кем эмес иш чара болот. Катышуучулар: 50 адам	2ден кем эмес иш чара болот. Катышуучулар: 50 адам
5. Мейкиндик							
5.1	Айыл аймактын жерлерин тактоо, генпланга акча каражатын бөлдүрүү, КНИИП буйрутма берүү	Айыл өкмөт, МИ	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	1500,0	Республикалык бюджет, жергиликтүү бюджет	Акча каражаты бөлүнөт	Генплан иштелип чыгат

	Каралбай калган жерлерди аныктоо жана трансформациялоого көмөкөшүү	Айыл өкмөт, МИ	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	500,0	Жергиликтүү бюджет	177 га. каралбай калган жерлер аныкталды жана категориясы которулат	Айыл тургундарына пайдаланууга бекитилип берилет
5.3	Кыргыз гипроземте зоналдык карта жасоого акча каражатын бөлүүрүү, буйрутма берүүнү уюштуруу	Айыл өкмөт, МИ	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	500,0	Жергиликтүү бюджет	Зоналдык карта түзүлөт	
5.4	Гайрат айылынын Гайрат-1 көчөсүн , Ак-Кыя айылынын Көчкөн ажы көчөсүн чон жолго жана Орозбеков айылынын Геологдор көчөсүн айланма жолго туташтыруу жана ондоп-түзөө, кеңейтүү иштерин жүргүзүү	Айыл өкмөтү, МИ	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	800,0	Жергиликтүү бюджет	Ички жолдор айланма жана чон жолго туташтырылат	Айыл тургундары үчүн сел коопсуздугунун алды алынат
5.5	Кызыл сызыктан өткөндөргө калк арасында түшүндүрүү иштерин жүргүзүү, чектерин аныктоо жана ички жолдорду кеңейтүү боюнча иш алып баруу	Айыл өкмөтү, тиешелүү адистер	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	100,0	Архитектура, жер адис	Ар бир айылда чогулуш өткөрүлөт, 50 адамдын катышуусу менен	Ар бир айылда чогулуш өткөрүлөт, 50 адамдын катышуусу менен
5.6	Чакан ГЭСти куруу үчүн жер тилкесин трансформациялоо (Кара-Шоро, Кызыл-Булак дарыяларынын жээктери)	Айыл өкмөт, тиешелүү адистер жана жер адистери.	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	200,0	Жергиликтүү бюджет	Жер тилкеси трансформацияда н өткөрүлөт	Чакан ГЭС куруу үчүн шарттар түзүлөт
6. Айлана-чөйрө							
6.1	Кунарысз жайыттарга түшүмдүү чөп уруктарын себүү, электропастухтарды орнотуу	Айыл өкмөтү, МИ, тиешелүү адистер	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	200,0	Республикалык бюджет, өнүктүрүү фондору	Жайыттар жакшырат	Экологиялык абал жакшырат

	Жашыл көчөттөрдү кобойтуу, КР Президентинин «Жашыл мурас» жарлыгын толук ишке ашыруу. Көчөттөрдүн толук кандуу өсүшүнө көңүл буруу жана тосмо орнотуу. Эс алуу парктарын кеңейтүү, жашылдандыруу, жакшыртуу.	Айыл өкмөтү, МИ, тиешелүү адистер	2025-ж 1-2кв 2026-ж 1-2 кв 2027-ж 1-2 кв	450,0	Жергиликтүү бюджет, жеке ишкерлер	575 көчөт отургузулат, убагында суғарылат	575 көчөт отургузулат, убагында суғарылат
6.3	Жайыт жерлерди (күзгү, кышкы, жазгы, жайкы) көзөмөлтө алуу, үрөндөрдү себүү, жайыт токой суу фондунун жерлерин өз багытында колдонуу, калк арасында түшүндүрүү иштерин жүргүзүү	Айыл өкмөт, МИ	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	20,0	МИ, жайыт комитеттери	Жайыттарга көп жылдык чөптөрдүн үрөнү себилип, деграляциядан сакталат	Жайыттарга көп жылдык чөптөрдүн үрөнү себилип, деграляциядан сакталат
6.4	Малдардын паразитологиялык ооруларынын алдын алуу учун жууткана куруу	Айыл өкмөтү, МИ, тиешелүү адистер	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	100,0	Республикалык бюджет, өнүктүрүү фондору	Малдын оорулары азат	Айыл тургундарынын коопсуздугу сакталат
6.5	Полигондорду талапка ылайыкташтыруу (мыйзамдаштыруу), айланасын коруу, иш кагаздарын мыйзамдаштыруу.	Айыл өкмөт, МИ	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	200,0	Жергиликтүү бюджет, жеке ишкерлер	1 мыйзамдуу полигон ачылат	
6.7	Кызыл-Булак айылынын Курулуш участкасына «Беккари» чункурун куруу жана таштанды таштоону талапка ылайык уюштуруу	Айыл өкмөтү, вет адис	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	300,0	Жергиликтүү бюджет, өнүктүрүү фондору	«Беккари» чункуру курулат	Жугуштуу оорулардын саны 30% азат
6.8	Орозбеков айылындагы Таш-Булак участкасына сел өтмөк куруу	Айыл өкмөтү, МИ,	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	1000,0	Жергиликтүү бюджет	Жашоочулардын турак жайлары коопсуз болот	Ички каттам үзгүлтүккө учурабайт
6.9	Гайрат айылындагы Тентек-Сай участкасына сел өтмөк куруу	Айыл өкмөтү, МИ.	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	1000,0	Республикалык бюджет	Ички каттам үзгүлтүккө учурабайт	Ички каттам үзгүлтүккө учурабайт
6.10	Гайрат, Орозбеков айылдарындагы жашы 3500 метр аралыктагы селканаларды тазалоо	Айыл өкмөтү, ӨКМ	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	-	Респ. бюджет	Селканалар тазаланат	Селканалар коопсуз болот

	Күлдү айылынын Бостон участкасындагы 150 кожолуктун коопсуздугун камсыз кылуу үчүн дарыя жээгинин 450 метр аралыгын габион торчолор менен бекемдөө	Айыл өкмөтү, ӨКМ	2025-ж 3-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	-	СППМ	Мектеп жана жергиликтүү жашоочуларга коопсуздук түзүлөт	Дарыя жээги бекемделет, жер кыртышы сакталат
6.12	Орозбеков айылынын Таш-Булак участкасындагы дарыя жээгинин 300 метр аралыктагы нугун түздөп, бекемдөө	Айыл өкмөтү, ӨКМ	2025-ж 1-4кв 2026-ж 1-4 кв 2027-ж 1-4 кв	-	СППМ	Элдин улутш жерлерин сел алуу коркунучу жок болот	Элдин улутшөру, короо жайларын селден сакталат
6.13	Күлдү айылынын Бостон участкасынан Пешкаут жайлоосуна өтүүчү суу башындагы көпүрөнү ондоп-түзөө	Айыл өкмөтү, ӨКМ	2025-ж 3-4кв 2026-ж 1-4 кв	350,0	Айыл өкмөтү, ӨКМ	Пешкаут жайлоосуна өтүүчү көпүрө ондолот	Жайлоого баруучу жарандар үчүн шарт түзүлөт
6.14	Учкун айылынын Беш-Мойнок участкасына, Кызыл-Булак айылынын Ак-Терек участкасына, Орозбеков айылынын Зар участкасына жана Күлдү айылынын Күлдү участкасына, Мугалимдер жана Чапаев көчөлөрүнө таза суу тартып келүү үчүн пластик тутукчөлөрүн сатып алуу	Айыл өкмөтү	2025-ж 3-4кв 2026-ж 1-4 кв	1897,0	Айыл өкмөтү	Айылдарга таза суу тутукчөлөрү тартылат	Жергиликтүү калк ичүүчү таза суу менен камсыз болот
6.15	Калкты ичүүчү таза суу менен камсыз кылуу жана жүгүштүү оорулардын алдын алуу максатында “Күлдү” “Бүүзейнеп”, “Тамаша”, “Көтөрмө” суу чордондоруна бактерициддик лампа жана хлоратор орнотуу	Айыл өкмөтү	2025-ж 3-4кв 2026-ж 1-4 кв	400,0	Айыл өкмөтү, демөөрчүлөр, райондук суу чарбасы	Суу чордондоруна зыянсыздандыруу чу жабдуулар орнотулат	Жергиликтүү калк таза суу менен камсыздалат

Орозбеков айыл өкмөтүнүн башчысынын орун басары-жоопту катчы:

Т.Д.Кулайкулов

**Орозбеков айылдык аймагынын 2025-2027 -жылдарга социалдык-экономикалык
өнүктүрүү программасы**

1-БӨЛҮМ. АЙМАКТЫН ЖАЛПЫ МҮНӨЗДӨМӨСҮ	
Географиялык абалы	Орозбеков айыл аймагы Баткен облусунун Кадамжай районунун түштүк-батыш бөлүгүндө жайгашып, түндүк-батыш тарабынан Исхак-Полотхан айыл аймагы жана Айдаркен шаары менен, түштүк-чыгыштан Кадамжай шаары, ал эми чыгыш тарабынан Өзбек Республикасынын “Шахимардан анклав” менен чектешет. Айыл аймагынын аймактын борбору -Учкун айылы. Айыл аймагы республиканын борборунан -840 км., облустук борбордон -105 км. аралыкта жайгашкан. Орозбеков айыл аймагы Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 7-февралындагы №52 токтомуна негиз, административдик –аймактык реформанын алкагында Көтөрмө жана Орозбеков айыл өкмөттөрүнүн биригүүсүнөн кайрадан уюшулган.
Жалпы аянты (га)	121 293 ч.м.
Ландшафт жана жаратылыш шарттары	Орозбеков айыл аймагы тоолуу аймак, деңиз деңгээлинен 1000-1200 метр бийиктикте жайгашкан. Кескин континенттик климат айыл чарбасынын өнүгүшүнө олуттуу таасирин тийгизет. Кыш мезгили 3-5 айга созулат жана тоолуу айылдар катуу кар менен коштолот, минималдуу төмөнкү температура 18-20°C, жай мезгилинде температура +35-38°C чейин жетиши мүмкүн. Жайында орточо температура 25-35 °C, кышындасы -5-0°C
АА калкы (адам), аялдардын саны: Анын ичинде (айылдарда):	Калктын саны:-25 539, анын ичинен: эркектер-12759, аялдар- 12 780
Учкун айылы (АА борбору)	1390
Орозбеков	3626
Күлдү	5433
Кош-Дөбө	1064
Кудук	1643
Өндүрүш	864
Сары-Талаа	381
Кызыл-Булак	2281
Ак-Кыя	1207
Гайрат	1610
Жалгыз-Булак	521
Кароот	652
Кара-Шоро	209
Кескен-Таш	1682
Көтөрмө	755
Лаңгар	939
Тамаша	1282

СЭӨПнын максаты	Бул Программанын негизги максаты-2025-2027-жылдарда Орозбеков айыл аймагынын бардык тармактарын жана калкынын жашоо шартын жакшыртуу. анын ичинде, азыр жашап жаткан жана келечек муундардын экономикалык социалдык жана экологиялык бакубаттуулугуна жетишүү. Орозбеков айыл аймагынын экономикасы мал чарбачылыгына, өсүмдүк өстүрүүчүлүккө жана туризмге багытталган. Айыл аймагында инновациялык ыкмаларды колдонуу менен чакан жана орто бизнес ишканалары ачылууда, жеке ишкерлер экологиялык жактан таза айыл чарба өндүрүшүн, жогорку өнүккөн тиричилик инфраструктурасын өнүктүрүшүүдө. Ушул СЭӨПда каралган тапшырмалардын аткарылышынын натыйжасында, социалдык жана коммуналдык инфраструктура жакшырат, элет жергеси, калктын бардык катмарынын, анын ичинде: балдардын, жалгыз бой энелердин, улгайган адамдардын, мүмкүнчүлүгү чектелген адамдардын жашоосу үчүн түзүлгөн бардык шарттар ыңгайлуу, жагымдуу жана коопсуз болууга тийиш. Айылдык аймактын калкы таза суу жана коммуникациялар менен камсыз болуп, билим берүү, маданият, спорт, саламаттыкты сактоо, санитария, көрктөндүрүү, жашылдандыруу тармактарында кызмат көрсөтүүлөрдүн сапаты оңолот. Ички жолдор жана көпүрөлөр калыбына келтирилип, көчөлөргө түнкү жарыткычтар орнотулат.
-----------------	---

2-БӨЛҮМ. КАЛК

2.1. (таблица) Калк жана эмгек ресурстары

Категория	факт		күтүлгөн.	Прогноз				
	2022 ж.	2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.	2026 ж.	2027 ж.	2028ж	2029 ж
Жыл башындагы туруктуу калктын саны(адам)	24765	24987	25215	25539	25889	26178		
Өсүш темпи %		2%	2%	3%	4%	5%		
Анын ичинде аялдар	7850	8000	8120	8250	8350	8500		
Жыл башындагы эмгекке жарамдуу курактагы туруктуу калктын саны, (адам)	9035	9128	8030	8131	8234	8338		
Өсүш темпи(%)		1%	-2%	1%	1%	1%		
анын ичинде аялдар	4638	4749	4851	4949	5038	5142		
Экономикалык ишмердиктин түрлөрү боюнча иштеген калктын саны(адам):	7723	7837	7914	8058	8257	8470		
Айыл чарба (өтө чоң көрсөткүч)	6966	7066	7120	7204	7333	7464		

Өнөр жай:	0	0	0	0	0	0		
Иштетүүчү	0	0	0	0	0	0		
Электр энергиясы	0	0	0	0	0	0		
Курулуш	82	85	89	105	124	146		
Соода	110	115	120	141	166	195		
Транспорт жана байланыш	95	96	100	118	139	164		
Башка кызматтар	470	475	485	490	495	501		
Калдыктарды кайра иштетүү	0	0	0	0	0	0		
Жумушсуздардын саны(адам):(Эмгекке жарамдуу иштеген калктын айырмасына туура келбей жатат)	2078	2120	2163	2207	2251	2297		
Өсүү темпи	2%	2%	2%	2%	2%	2%		
Анын ичинде аялдар	1078	1120	1136	1217	1223	1245		
Жакырчылыктын эң төмөнкү чегинде турган калктын саны(адам)	1016	996	975	923	908	861		
Өсүү темпи	2%	2%	1%	1%	0,8%	0,6%		
Миграцияланган эмгекке жарамдуу калктын саны(эл аралык миграция боюнча кеткендер, адам)	3200	2980	2500	2323	2013	1989		
Өсүү темпи (%)	3%	2,8%	2,5%	2%	1,5%	1 %		

2.2. Эмгекке жарамдуу калктын өсүшүн, иш менен камсыз кылуу жана эмгек миграциясы маселелерин талдоо

Айыл аймагынын калкынын саны 2024-жылдын 1-январына карата 25 498 адамды түзсө, 2025- жылдын 1-январына карата 25 539 адамды түзгөн. АТРдин алкагында Орозбеков жана Көтөрмө айыл аймактарынын калкынын биригүүсүнөн , калктын саны 41 адамга көбөйгөн. Калктын азаюусунун себеби, 2022-2023-жылдардагы санарип аймактын ишке кирүүсү менен калктын саны так аныкталган жана ички сырткы миграциянын эсебинен көбөйгөн. Болжол менен табигый жол аркылуу калктын өсүшү 1,73 % дан өсөөрү күтүлүүдө.

Эмгекке жарамдуу калктын саны 13590 адамды түзөт. Экономиканы өнүктүрүүгө багытталган программа- жаштардын сыртка агылышын олуттуу кыскартууга жана эмгекке жарамдуу калктын кыйла олуттуу өсүшүнө алып келиши мүмкүн .

Орозбеков айыл аймагында 2022-жылы жалпы эмгекке жарамдуу калктын иш менен камсыз болушун (1477 адам) 5,7 %ды түздү . Бул кыйла жогору көрсөткүч жана болжолдуу эсептөөлөр боюнча азайбайт, ал тургай өсүүнү көрсөтөт. Иш менен камсыз кылууда эң чоң үлүштү айыл чарбасы ээлейт – кызматкерлердин жалпы санынын 80% ы (2024-ж. 10125 адам). Өнөр жай, соода жана курулуш сыяктуу ишмердүүлүктүн башка тармактары кызматкерлердин жалпы санынын ____% дан ашпаган үлүшүн көрсөтүү менен кыйла артта калууда. Бул Орозбеков айыл аймагынын жана бүтүндөй региондун экономикасы айыл чарбага багытталганы менен түшүндүрүлөт. Өнөр жай менен алектенген калктын саны Орозбеков,Күлдү,Кызыл-Булак айылдарында тигүүчү цехтин ишке кириши менен өсүшү күтүлүп жатат.

менен 75 адам иш менен камсыз болгон. 2026-2027-жылдарга чейин ачыла турган чакан ГЭСтин негизинде 160 адам иш менен камсыз болуусу күтүлүүдө. Жумушсуздардын саны 2024-жылы 240 адамды, анын ичинен: аялдар 200 адамды түздү. Бул көрсөткүч 2023-жылга салыштырмалуу 43 адамга азайды, себеби, жеке ишкердик менен алектенген чакан ишканалар- 20, кийим тигүүчү кичи цехтер -4, кара өрүктү кургатуучу 1 цех ачылып, ишмердүүлүгүн баштаган.

2027-жылга чейин болжолдоодо жумушсуздардын саны кескин кыскарбайт. Ошол эле учурда өнөр жай өндүрүшүнүн жана чакан бизнестин начар өнүгүшүнөн улам жумушсуздуктун өсүшүнүн олуттуу тобокелдиктери бар, ошондуктан, СЭӨПтүн экономиканы өнүктүрүү жана инклюзивдик өсүү бөлүмдөрүндөгү саясаты калкты көбүрөөк иш менен камсыз кылуу боюнча чараларды камтыйт. Анын ичинде, айыл чарба продукциясын кайра иштетүүчү ишканаларды жана фабрикаларды куруу, ошондой эле ишкердикти өнүктүрүү үчүн шарттарды түзүү ниеттери бар. АА аймагынын мейкиндик өзгөчөлүктөрүн караган бөлүмүндө жаңы өнөр жай зоналарын түзүү (жер участкакторун өнөр жай жерлерине айландыруу аркылуу) каралган.

Миграцияланган эмгекке жарамдуу калктын саны 2024-жылга карата 2340 адамды түздү. Бул республиканын башка региондорунун көрсөткүчтөрүнө салыштырмалуу өтө аз сан. Ал эми болжолдоодо мындай кичинекей көрсөткүчтүн да азайышы каралганы менен, жаштар үчүн келечектүү жумуш орундарынын жоктугунан, ошондой эле ички миграциянын күчөшүнөн мүмкүн болуучу тобокелдиктерин эске алуу зарыл. Жаштар экономикада үстөмдүк кылган айыл чарба тармагында иштеши керек.

СЭӨП калкты иш менен камсыз кылуу боюнча чараларды ишке ашырууну карайт:

- жаштарга ар кандай тренингдерди жана билим берүү курстарын табууга жана бүтүрүүгө көмөк көрсөтүү;
- үйдө отурган аялдарды жана кыздарды бала бакчаларга жана тигүү цехтерине жумушка тартууга жардам берүү;
- бизнес ачууда калкка жардам көрсөтүү;
- аярлуу катмарларга социалдык кайтарымызсыз көмөк көрсөтүү.

Корутундулар жана сунуштар:

- Калктын жалпы санынын өсүшү анча деле чоң эмес – жылына 5%, ал калктын табигый өсүшү жана табигый азайышы менен гана жөнгө салынат.
- Эмгекке жарамдуу калктын жалпы санын да иштеген калктын үлүшү кыйла жогору – 6% жана өсөт. Калктын көбү айыл чарбасында 80% иштейт.
- Жумушсуздуктун деңгээли төмөн – эмгекке жарамдуу калктын 53,2 %.
- Миграцияланган эмгекке жарамдуу калктын саны республиканын башка аймактарына салыштырмалуу өтө аз.

Жогорку иш менен камсыз кылуу мындан ары экономиканы: айыл чарбасынын басымдуу секторун жана али начар өнүккөн өнөр жайды өнүктүрүүгө негизделет.

3-БӨЛҮМ. КЫЗМАТТАР ЖАНА ЖЕРГИЛИКТҮҮ ИНФРАСТРУКТУРА

3.1. (таблица) Кызматтар жана жергиликтүү инфраструктура

Категория	факт		күтүлг өн.	Прогноз				
	2022 ж.	2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.	2026 ж.	2027 ж.	2028ж.	2029 ж
Ичүүчү сууга жеткиликтүүлүк (%)	25	20	20	40	48	56		

Кожолуктарды катуу тиричилик калдыктары (КТК)ташып чыгаруу менен камтуу (%)	25	25	40	50	60	65		
Ички жолдордун жалпы узундугунан канааттандыруу абалдагы асфальтталган ички жолдордун үлүшү (%)	0	0	0	5	0	5%		
Көчөлөрдүн жалпы санынан жарыктандырылган көчөлөрдүн үлүшү (%)	20	25	27	30	35	50		
Спорттук секцияларга тартылган жарандардын саны (адам)	80	120	150	160	180	200		
Маданият чөйрөсүндөгү ийримге катышкан жарандардын саны (адам)	15	20	25	30	35	40		
Балдарды мектепке чейинки билим берүү менен камтуу (%)	19	19	19	27	31	36		
Балдарды мектептик билим менен камтуу (%)	100	100	100	100	100	100		
Медициналык персонал менен камсыздоо деңгээли (адам)	58	58	60	60	65	65		
Калктын турак жай менен камсыз болушу (бир тургунга жалпы аянттын кв. м)	800	800	1200	1200	1200	1200		
(башка көрсөткүчтөр)								

3.2. Учурдагы кырдаалды анализдөө

Орозбеков айылында 17 айыл бар. Мунун ичинен азыркы күнгө карата Орозбеков, Күлдү, Тамаша жана Көтөрмө айылдары ичүүчү таза суу менен камсыздалган. Ак-Кыя, Кескен-Таш, Гайрат, Кызыл-Булак, Лангар, Кудук, Өндүрүш, Сары-Талаа айылдарына ичүүчү таза суу тартуу үчүн айыл өкмөтү тарабынан АГЗ даярдалып жатат.

Калкты ичүүчү таза суу менен камсыз кылуу :2024-жылга карата калктын 30% гана ичүүчү таза суу менен камсыз болгон, бул төмөнкү көйгөйлөр менен шартталган:

- суу түтүктөрү эскирип, жараксыз абалга келген;
- жаңы конуштарга кошумча суу түтүктөрү тартылган эмес;
- айыл тургундары тиричилик жана ичүүчү суу менен жер астындагы кудуктардан алуу жолу менен камсыздалат;
- ичүүчү суу менен камсыздоонун тарифтик саясаты бекитилген, бирок калк көбүнчө таза суу үчүн төлөмдөрдү өз убагында төлөбөй келет;
- айылдарга таза суу түтүктөрүн тартып келүү Өзбек Республикасынын “Шахимардан анклав” аркылуу өткөндүктөн, бул маселе мамлекеттик деңгээлдеги сүйлөшүүлөр аркылуу чечилүүсү керек.

АА калкынын 65% ын суу менен камсыз кылуу 2027-жылга пландаштырылууда.

Үй чарбаларынан катуу тиричилик калдыктарын чыгаруу көйгөй болуп саналат жана 2024-жылы 10% деңгээлинде гана күтүлөт.

Орозбеков айыл аймагында 5233 кожолук бар. Айыл өкмөтүнүн алдында “Орозбеков” муниципалдык ишканасы түзүлүп, каттоодон өткөн, ишканада 11 адам эмгектенет. Ишкана КТКны чогултуу жана ташып чыгаруу кызматын аткарат. Бирок, ишкана бардык үй-чарбалары менен толук келишим түзүү бүтө элек. Муниципалдык ишкананын материалдык техникалык базасы толукталбаган. 2025-жылда тартып муниципалдык ишканага толук кандуу иштөө тапшырмасын берүү пландалууда.

АА боюнча таштандыларды сорттоочу борбор жок.

Натыйжада, бул кызмат төмөнкү көйгөйлөр менен коштолот:

- Таштандылардын көп бөлүгү сорттолбойт же жок кылынбайт, бул таштанды полигонун башкарууга мүмкүн болбогон башаламандыкка алып келет;
- АТРге байланыштуу бардык факторлорду эске алуу менен тарифтердин такталбагандыгы;
- Төлөмдөрдүн өз убагында чогулбагандыгы;
- Сорттоп чогултуу практикасынын кеңири жайылтылбагандыгы;
- Аяр катмарларга субсидияны кайрадан карап чыгуу зарылдыгы;
- Таштанды таштоочу контейнерлеринин жетишсиздиги;
- Таштандыларды чогултуу үчүн жумушчулардын жетишсиздиги;
- Таштандыларды кайра иштетүүчү жабдуулардын жетишсиздиги;
- Таштанды чыгаруучу атайын техникалардын жетишсиздиги;
- Төлөмдөрдүн өз убагында чогулбагандыгы.

2027-жылга карата кызмат көрсөтүүнү 65% га чейин жогорулатуу каралган.

Ички жолдордун абалы: Айыл аймагындагы жалпы ички жолдордун узундугу 115 км түзөт. 1 км. 63 метр ички жол асфальтталган, калганы негизинен шагыл жол. Жыл сайын 20-30 км. жол жергиликтүү бюджеттин эсебинен тегизделип, оңдоодон өткөрүлөт. 2025-жылы Учкун айылынын Кыргызстан 60 жылдык көчөсүнүн 400 метр аралыгына асфальт төшөө пландалган. Ички жолдорду асфальттоо боюнча Кош-Дөбө жана Кудук айылынын Гараж участкасынын жолунун 5км. аралыгын, Сары-Талаа- -Кара Шоро-Дугаба автомобиль жолдорунун 32 км. аралыгын, Учкун-Лангар ички жолунун 3,2 км.аралыгын асфальтоону республикалык бюджеттен суроо пландалууда.

ААнын жол тармагы төмөнкүдөй көйгөйлөргө туш болууда:

- АА аймагындагы ички жолдорду асфальттоого каражат жетишсиз;
- Ички жолдор тарып кеткен, жөө жүргүнчүлөр басуучу тротуарлар жок;
- Керектүү сандагы жол белгилеринин жоктугу;
- Кээ бир үй чарбаларында үй, тосмо же дубал тротуар линиясына чейин созулат;
- Гайрат, Орозбеков айылдарындагы жолдордун кээ бир жерлеринде сел өтмөктөрүнүн жоктугу.

Коомдук жайларды, көчөлөрдү жарыктандыруу менен камтуу 2024-жылы 45% түздү. Жарыктандыруу маселесин чечүү каражаттын жетишсиздиги жана ААнын калкы тарабынан уюштурулган демилгелердин жоктугу менен мүнөздөлөт. Бул маселе жашоочуларга ыңгайсыздык жаратып коопсуздугуна шек келтирет.

2027-жылга карата бул багыт боюнча көрсөткүчтү 100% га чейин жогорулатуу күтүлүүдө.

Диаграммада жогоруда сүрөттөлгөн көрсөткүчтөрдүн иш жүзүндөгү жана болжолдуу динамикасы көрсөтүлгөн:

Орозбеков айыл аймагынын жергиликтүү инфраструктурасынын көрсөткүчтөрү:

Спорт: Жалпысынан 2024-жылга карата ар кандай спорттук секцияларга катышкан адамдардын саны 425. Айрым мектептерде волейбол, күрөш жана шахмат секциялары бар. Бирок, 2027-жылга карата спорттук машыгууну жайылтуу жана өнүктүрүү максатында олуттуу иш-чараларды алып баруу менен 750 адамга жеткирүү пландаштырылат. Азыркы күндө мини футбол боюнча Орозбеков, Учкун жана Кызыл-Булак айылында спорттук аянтча ачылып, жаштардын футболго кызыгуусу артууда. Кызыл-Булак айылындагы спорт комплексинин курулушун бүтүрүү пландалууда. Спорттук секцияларды ачуу, жаштарды сергек жашоого тарбиялоо айыл өкмөтүнүн негизги приоритеттеринин бири.

Спортка байланышкан көйгөйлөр:

- айыл жеринде балдар, кыздар, жаштар үчүн спорттук секциялар уюштурулган эмес;
- атайын жайлар жана кесипкөй тренерлер, спорттук инвентарлар жок;
- аялдар жана кыз-келиндердин саламаттыгы жана ар кандай оорулардан алыс болуу үчүн машыгууларына спорт залдарда шарттардын жоктугу;
- спорттун түрлөрү боюнча майрамдарда мелдештер уюштурулат, бирок жетишсиз.

Маданият: Орозбеков айыл айылында маданият үйү жок. Азыркы күндө Маданият үйүнүн ПСД документтери даярдалып жатат. Аймакта 3 китепкана бар. Бирок, талапка жооп берген китепкана жок. Китептер эски жана саны аз. Айыл айылында китепкананын жоктугунан, айыл өкмөтүнүн имаратында убактылуу иштеп жатат.

- Келечек муундарга адеп-ахлак жана кыргыз элинин тарыхы, үрп-адаттарын сактоо боюнча иш-чаралардын жеткиликтүү уюшулбагандыгы;
- Маданий секциялардын жана ийримдердин жоктугу;
- Музыкалык аспаптардын жана атайын кийимдердин жоктугу;
- Калктын, анын ичинде жаштардын маданий иш-чараларга катышпагандыгы;
- Китепканаларда жаңы инновациялык технологиялардын пайдаланылбагандыгы.

Мектепке чейинки билим берүүнү өнүктүрүү тармагы: Орозбеков айыл аймагында 7 МЧБ иштейт. Бала бакчалар мектепке чейинки курактагы балдардын 26% камсыздайт. Кескен-Таш, Өндүрүш, Кудук айылындарына жаңы бала бакча куруу үчүн жер аянты ажыратылып, керектүү иш кагаздары даярдалып жатат. Айрым бала бакчалардын жылытуу системалары оңдоого муктаж. Кескен-Таш, Өндүрүш, Кудук айылдарынын ар бирине 100 орундуу бала бакчаларын куруу пландалууда. 2027-жылга карата бул көрсөткүч 36%га жетет.

Билим берүү: Орозбеков айыл аймагында 8 жалпы билим берүүчү, 1 башталгыч, 1 күндүзгү сырттан окуу мектеби бар. Бул мектептерде жалпы 4797 окуучу окуйт. Өндүрүш айылында мектеп жок. Айрым предметтер боюнча мугалимдер жетишсиз. Окуу китептери жана компьютерлер тартыш. Мектептердин материалдык-техникалык базасын чыңдоо зарыл. Орозбеков айыл аймагынын Өндүрүш айылына 250 орундуу жана Ак-Кыя айылындагы “Аман Жалилов” атындагы башталгыч класстар мектебинин ордуна 270 орундуу мектептин имараты 2026-2027-жылдары Республикалык бюджет аркылуу куруу мерчемделүүдө.

Саламаттыкты сактоо:

Айыл аймагында 1 оорукана, 3 Үй-бүлөлүк дарыгерлер тобу, 8 ФАП болуп, аларда 4 врач, 45 кызматкер иштейт. Бул көрсөткүч жалпы калкты тейлөөдө жетишсиз. Эскилиги жеткен жана капиталдык оңдоону талап кылган имараттар бар. Медициналык жабдуулар эскирген, тез жардам машинасы жетишсиз. Калктын арасында оорулардын алдын алуу боюнча иш-чаралар өткөрүлгөнү менен, заманбап ооруканалар жана адистер жетишсиз.

3.3. Жергиликтүү коомчулуктун артыкчылыктуу муктаждыктарына анализ жүргүзүү

Жергиликтүү коомчулуктун артыкчылыктуу көйгөйлөрүн аныктоо боюна чогулуш өткөрүлдү. Катышуучулардын саны 58 адам, анын ичинен: аялдар- 40

Таблицанын ичине аныкталган муктаждыктарды жазуу керек

Артыкчылык	Мүмкүн болгон чаралардын жалпы сүрөттөлүшү	Күтүлгөн натыйжа жана мөөнөттөр
Айылдарда, көчөлөрдө жарыктандырууну уюштуруу	(санын көрсөтүү) көчөлөргө жарыктандыруу мамычаларын жана узундугу 330 км. зымдарды орнотуу.	Узундугу 115 км. болгон көчөлөрдү жарыктандыруу менен камтуу 40%га жеткирилет
Ички жолдордун абалын калыбына келтирүү, таштак жолдорго шагыл төгүү	17 айылдын ички жолдорун оңдоодон өткөрүү	Айыл аймагында бардык ички көчөлөргө шагыл төшөө

3.4.Социалдык жана жергиликтүү инфраструктураны өнүктүрүүгө тиешелүү бюджеттик инвестицияларга керек төөлөргө анализ жүргүзүү

Инвестициялык артыкчылыктар	Мүмкүн болгон долбоорлордун жалпы сүрөттөлүшү	Күтүлгөн натыйжа жана мөөнөттөр	Бааланган наркы(мин сом)
Орозбеков айыл аймагына караштуу Ак-Кыя,Кескен-Таш, Гайрат,Кызыл-Булак, Лангар,Кудук, Өндүрүш, Сары-Талаа айылдарын ичүүчү таза суу менен камсыздоо.		Ак-Кыя,Кескен-Таш, Гайрат,Кызыл-Булак, Лангар,Кудук, Өндүрүш, Сары-Талаа айылдардагы 2533 кожолук ичүүчү таза суу менен камсыз болот. Ар кандай жугуштуу оорулардын алды алынат. 100% ичүүчү сууга түз жеткиликтүүлүгү бар	Долбоорлордун смета ПСД, АГЗ ип кагаздарын даярдоо
Билим берүү	Кара-Шоро башталагыч мектебине ысык тамак уюштурууну жакшыртуу	Окуучуларга жагымдуу шарт түзүлөт	700 000 со

“С.Тешеев” атындагы орто мектебинин спорт залын бүтүрүү	Кадамжай райондук өнүктүрүү фонду аркылуу	Мектеп окуучуларына спорт менен машыгууга жана ден соолугуна кам көрүүгө, чындоого жакшы шарт түзүлөт	1500 000 сом
Бардыгы:			12 200 150 сом

4-БӨЛҮМ. ЭКОНОМИКАЛЫК ӨНҮГҮҮ

4.1. (таблица) Экономикалык өнүгүү (миң сом)

Категория	факт			күтүлгөн.	прогноз			
	2021 ж.	2022 ж.	2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.	2026 ж.	2027ж.	20__
Негизги фонддор (юридикалык жактар боюнча, үй чарба секторун эсепке албаганда)- (жылдын аягына карата толук наркы боюнча)	24 657,0	24 657,0	24 657,0	52 250,4	52 250,4	52 250,4	52 250,4	
Экономиканын негизги секторлору боюнча товарларды өндүрүү жана кызмат көрсөтүү көлөмү:								
Айыл чарба:	168800,0	168825,0	168837,0	168848,2	168853,6	168859,4	168879,1	
Өсүмдүк өстүрүү	8000,2	9000,3	10 003,4	1115,3	11318,4	11715,5	12111,4	
Мал чарбачылыгы	663555	670000	672000	672035	682040	684455	689666	
Юридикалык жактардын өнөр жай продукциясынын көлөмү								
Өнөр жай кызматтары	16	17	17	18	18,2	19	20	
Жөнөтүлгөн продукциянын көлөмү	343,7	344,1	344,2	345,4	357,0	367,5	400,5	
Курулуш – негизги капиталга колдонулган инвестициялар - ар кандай объектилер боюнча жалпы суммада	11,1	11,1	11,1	12,2	12,5	13	14	
Экономикалык иштин түрлөрү боюнча көрсөтүлгөн рыноктук кызмат көрсөтүүлөрдүн көлөмү:								

Дуң жана чекене соода, автомобильдерди жана мотоциклдерди оңдоо	287,6	522,9	528,2	533,4	538,8	544,2		
Мейманканалардын жана ресторандардын иши	121,1	175,5	177,2	179,0	180,8	182,6		
Транспорттук иш-чаралар жана жүктөрдү сактоо	765,0	2153,4	2153,4	1 950,0	1 950,0	1 950,0		
Маалымат жана байланыш								
Камсыздандыруу	50%	60%	70%	80%	90%	100%		
Кыймылсыз мүлк операциялары								
Кесиптик, илимий жана техникалык ишмердүүлүк								
Административдик жана көмөкчү иш-чаралар		10377,0	10192,1	13281				
Билим берүү	4688	4691	4693	4797	4900	5000		
Саламаттыкты сактоо жана социалдык кызматтар	5236,5	10203,2	10305,2	10408,2	10512,3	10617,4		
Искусство, көңүл ачуу жана эс алуу		1328,6	3089,4					
Башка тейлөө кызмат көрсөтүүлөрү	4612,0	4657,3	4703,8	4750,8	4798,3	4846,3		
Түз инвестициялар:								
Айылчарба	8899,6	9059,1	9149,6	9241	9333,5	9426,8		
Өнөржай	636,3	2766	2793,6	2821,5	2849,7	2878,2		
Курулуш	43598,2	24774,3	25022	25272,2	25524,9	25780,2		
Соода	637105,9	790287,5	798190,4	806172,2	814234	822376,3		
Транспорт жана байланыш	12019,8	12041,6	12162	12283,6	12406,4	12530,5		
Башка кызматтар								
Калдыктарды кайра иштетүү	0	0	0	0	0	0		
Калктын кирешеси:								
Орточо номиналдык эмгекакы	15,8	25,6	26,8	28,3	30,8	35,3		
Эмгек мигранттарынын которуулары								
Пенсиялардын орточо өлчөмү	8,7	11,2	14,5	15,0	16,0	17,0		

Жөлөк пулдардын орточо өлчөмү	0,8	1,2	1,2	1,3	1,3	1,4		
Чакан жана орто бизнестен түшкөн кирешенин орточо өлчөмү	53,4	66,7	78,5	98,1	122,6	153,2		

4.2. Учурдагы кырдаалды жана экономикалык адистешүүнү талдоо

Калк негизинен дыйканчылыкта, мал чарбасында эмгектенет. Жай, күз мезгилинде малина терип сатуу, алма, өрүк, гилас, шабдаалы, картошка сатуу менен киреше табышат. Акыркы жылдарда жергиликтүү калк айыл-чарба багытындагы жер-жемиштерди өстүрүп сатуу боюнча күнөсканаларды иштетип, кайрак жерлерди тамчылатып сугаруу менен, мөмөлүү дарактарды өстүрүүнү практикалап жатышат.

Туризм багытын да өнүктүрүүгө жергиликтүү жагымдуу шарттар бар:

- туристтик продуктылар
- калктын көндүмдөрү, кол өнөрчүлүк
- өзгөчө табигый шарттар: кооз жер болгон Кутман-Көл көлү, Ак-Кайың, Кок-Мойнок, Кайнама

Орозбеков айылдык аймагынын экономикалык өнүгүүсүнө төмөнкү көйгөйлөр таасир этет:

- продукцияны сактап туруучу жер жана кардарлар жок (сатуу рыногунун жоктугу же алыстыгы)
- квалификациялуу жумушчу күчү жок,
- жергиликтүү ишкерлердин жаңы ишканаларды, бизнестин ачууда же кеңейтүүдө мүмкүнчүлүктөрдүн жетишсиздиги
- калктын төлөө жөндөмдүүлүгүнүн төмөндүгү
- Дыйкандарга жерди иштетүү боюнча тажрыйбанын жоктугу түшүмдүүлүктү жана аркети азайтат.
- Сугат жер аянттардын тартыштыгы, айыл чарба техникасынын тартыштыгы, сапаттуу уруктардын жетишсиздиги, күйүүчү майга баанын кымбаттыгы, айыл чарба продукцияларын сатуу боюнча туруктуу соода тармактарынын жоктугу, дыйкандар үчүн жеңилдетилген кредиттердин жетишсиздиги, айыл чарба продукциясын экспорттоо үчүн шарттардын жоктугу, кайра иштетүүчү кичи ишканалардын жумушту алып бара албай жаткандыгы көйгөй жаратат.

4.3. Экономикалык өнүгүү муктаждыктарын талдоо (анын ичинде тике (жеке) инвестициялар).

Артыкчылык	Мүмкүн болуучу чаралардын жана долбоорлордун жалпы сүрөттөлүшү	Күтүлгөн натыйжа жана мөөнөттөр	Бааланган наркы (мил. сом)
Бодо жана майда мүйүздүү малдар үчүн тоют базасын өнүктүрүү.	Айыл өкмөтү, Айыл чарба министрлигинин региондук бөлүмүнүн	Жыйынтыгында, малчылар жаңы билимдерге жана	10 (жергиликтүү бюджет) 20 (ишкерлер)

Чара: жер-жерлердеги мүмкүнчүлүктөрдүн жана малды бордоп семиртүүнүн эсебинен мал чарбасынын тоют базасын жакшыртуу боюнча адистердин кеңешин уюштуруу"	көмөгү менен министрликтин адистеринин келүүсүн уюштурат, алар айыл аймагынын малчылары үчүн консультацияларды жана практикалык сабактарды өткөрүшөт	көндүмдөргө ээ болушат, бул мал чарбачылыгынын продуктуулугун жогорулатууга тийиш (бодо мал, эт (тирүү салмак) сүт (литр) өсүш % менен), (майда мүйүздүү мал: эт (тирүү салмак) жүн (кг) өсүш % менен)	
Жасалма уруктандыруу пунктун ачуу	Айыл өкмөтү пунктка орун бөлүп берүүгө көмөк көрсөтөт. Ишкерлердин тике инвестицияларынын эсебинен керектүү жабдуулар жана үрөн материалдары сатып алынат, ошондой эле адистердин консультациялары төлөнөт	2026-жылга чейин жакшыртылган породадардын башын 20%га көбөйтүү	1 000 Ишкерлердин каражаттары
Айыл чарбасындагы жерлерге себилген өсүмдүктөрдүн түрлөрүн өзгөртүү. Мисалы: Жүгөрү нүн ордуна кожогат жана клубниканы көбөйтүү.	Натыйжага жетүү үчүн массалык түрдө элди кожогат көчөт менен камсыздоо керек, өстүрүүнүн ыкмаларын үйрөтүү керек.	Элдин кирешеси көбөйүп, айыл аймактын экономикалык абалы жакшырат.	Жеке ишкерлер тарабынан
Малинанын жаңы түшүмдүү сортторун отургузуу.	Малинаны кайрадан иштетүү жана сок чыгаруу	Айыл аймагында мөмө-жемиштерди кайрадан иштеп чыгуу цехтерди ачуу	
БАРДЫГЫ жергиликтүү бюджеттин каражаттары			
БАРДЫГЫ биргелешкен катышуу каражаттары			
БАРДЫГЫ тике инвестициялар			
4.4. Экономикалык өнүгүүгө тиешелүү бюджеттик инвестицияларга болгон муктаждыктарга анализ жүргүзүү			

Инвестициялык артыкчылыктар	Мүмкүн болгон долбоорлордун жалпы сүрөттөлүшү	Күтүлгөн натыйжа жана мөөнөттөр	Бааланган наркы (миң сом)
Орозбеков айыл аймагына Маданият үйүн куруу	Ушул күнгө чейин айыл аймагында Маданият үйү болгон эмес	Элге жана иш-чараларды өткөрүүгө жакшы шарттар түзүлөт	72 000 000 сом
Орозбеков айыл аймагына мөмө-жемиштерди кайрадан иштеп чыгуучу цех куруу	Айыл аймагындагы жарандардын мөмө-жемиштери кайрадан иштелип чыгылат	Элдин мөмө-жемиштеринин абалы жакшы сакталып, кайрадан иштеп чыгуучу цехке тапшырууга шарт түзүлөт	6 000 000 сом
Мөмө-жемиштердин ширесин чыгаруучу цех куруу	Айыл аймагы малина өсүмдүгүнө бай болгондуктан, малина ширесин жана башка мөмө-жемиштердин ширесин чыгаруу (накта азык)	Малинанын , мөмө-жемиштердин накта ширеси чыгарылат жана чет элдик рынокторго сунушталат	15 000 000 сом
Орозбеков айылына мөмө-жемиштерди сактоочу логистикалык борбор куруу	Айыл тургундарынын мөмө-жемиштери баштапкы сапатын жоготпойт, коромжуга учурабайт	Малина, мөмө-жемиштер сапаттуу сакталып, экспортко чыгарылат	32000
Айыл аймагынын Ак-Кайың жайлоосуна этно туристтик борбор куруу	Туризмди өнүктүрүү үчүн Ак-Кайың жайлоосуна этно туристтик борбор куруу	Ак-Кайың жайлоосуна этно туристтик борбор курулат, накта азыктар сатылат, жергиликтүү калк иш менен камсыз болот, жергиликтүү бюджетке киреше түшөт	100 000 000 сом
БАРДЫГЫ бюджеттик инвестициялар			

5-БӨЛҮМ. ИНКЛЮЗИВДУУ ӨНҮГҮҮ

5.1. (таблица) Инклюзивдүү өнүгүү (адам)

Категория	факт		күтүлгөн	прогноз				
	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.	2029 г.
Иштей ала турган ден соолугунун мүмкүнчүлүктөрү чектелүү адамдар (адам)	97	100	100	100	100	100		
Иштей албаган оор майыштыгы бар адамдар (адам)	125	131	137	130	125	120		
Өтө жакыр адамдар (адам)	14	15	13	12	10	8		
Турмуштук оор кырдаалдагы балдар (адам)	7	10	10	10	9	8		
Турмуштук оор кырдаалдагы үй-бүлөлөр (бир.)	2	3	3	2	2	2		
Алыскы калктуу конуштардын калкы (адам)	924	936	947	955	968	991		
Эмгек мигранттарынын жашы 18ге жете элек балдары (адам)	158	189	192	180	170	160		
Этникалык азчылыктар (адам)	3	3	3	4	5	6		
Аялдар (адам)	7850	8000	8120	8250	8350	8500		
Аялдар (калктын жалпы санынан%)	49	49	49	49	50	51		
Улгайган (жалгыз) (адам)			2					
Калктын жалпы санындагы калктын аялуу топторунун бардык категорияларынын (аялдардан тышкары) жалпы үлүшү (%)	7,5	7,6	7,8	7,8	7,8	7,8		
Гендердик зомбулук учурлары (бир.)	2	1	-	-	-	-		
Кризистик борборлордун болушу (бир.)	0	0	0	1	1	1		

5.2. Учурдагы кырдаалга анализ жүргүзүү

Орозбеков айыл аймагында калктын аярлуу катмарына кирген жарандардын жалпы саны 20 жылдын аягына карата 1706 адамды, жалпы элдин 6,6%ын түзөт. Бул өтө жогорку көрсөткүч жана жакынкы жылдары олуттуу түрдө деле көбөйүп кетпейт. Калктын аярлуу топтору

түзүмүндө иштей ала турган ден соолугунун мүмкүнчүлүгү чектелген жарандар 2024-жылга карата 104 адам, аларга мүмкүнчүлүгүнө жараша жумуш менен камсыз болууга жардам көрсөтүлөт.

Айрым айылдарда окуучулардын мектепке каттамы көйгөй жаратат.

Зордук-зомбулукка кабылган жарандарды колдоо учун кризистик борбор жок.

Мүмкүнчүлүгү чектелген аярлуу катмарлар иштөөгө жана спорттун түрлөрү менен машыгууга шарттар жок.

5.3. Инклюзивдик өнүгүү муктаждыктарына анализ жүргүзүү

Артыкчылык	Мүмкүн болуучу чаралардын жана долбоорлордун жалпы сүрөттөлүшү	Күтүлгөн натыйжа жана мөөнөттөр
Жакыр үй-бүлөлөрдү колдоо жана муктаждыктарын чечүүгө көмөктөшүү	Сабаттуулук боюнча курстарды уюштуруу жана жумушка орношууга жардам көрсөтүү -БУУ ДАТП программасы менен аз камсыз болгон үй бүлөлөрдү убактылуу жумушка тартууга жардам берүү -Мүмкүнчүлүгү барларга жер аянттарын ижарага берүү	Жергиликтүү ден соолугунун мүмкүнчүлүгү чектелген жарандарга реабилитациялоо борборун куруу менен аларды окутуп, андан кийин жумушка алуу боюнча келишим түзүү; 2026-жылга чейин жакыр үй-бүлөлөрдөн 10 жана ден соолугунун мүмкүнчүлүгү чектелген 5 адамды ишке орноштурууга мүмкүндүк берет. -Убактылуу жумуш менен камсыз болот. Үй бүлөсүнө кошумча киреше болот. -Жер аянттарын иштетүү менен өзүнүн мал жандыктарын тоют менен камсыз кылат.
Калктын аярлуу катмарына кирген үй-бүлөлөргө мамлекеттик соц. контракт алуу боюнча көмөк көрсөтүү	Айыл аймагынын аярлуу катмарына кирген үй-бүлөлөр мамлекеттик соц. контракт алуу менен өздөрүнүн үй-бүлөлүк кирешесин турукташырат.	Жумуш менен камсыз болушат. Жашоо шарттарын жакшыртышат.

6-БӨЛҮМ. МЕЙКИДИК

6.1. (таблица) Мейкиндик

Категория	факт		күтүлг өн.	прогноз				
	2022 ж.	2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.	2026 ж.	2027ж	2028ж	2029ж
Аймактын жалпы аянты (га)	116512	116512	116512	116512	116512	116512		
Жер категориялары (га):								
Айыл чарба жерлери (бардыгы):	11724	11724	11724	11724	11724	11724		
анын ичинде: айдоо аянттары	1098	1098	1098	1098	1098	1098		
сугарылбаган	1010	1010	1010	1010	1010	1010		
сугат айдоо жерлер	187	187	187	187	187	187		
анын ичинде жайыттар	7980	7980	7980	7980	7980	7980		
анын ичинде жеке	-	-	-					
анын ичинде АЖМФ	284	284	284	284	284	284		
анын ичинде иш жүзүндө колдонулган	81	81	81	81	81	81		
Анын ичинде колдонулбаган (баланс)	187	187	187	187	187	187		
Өнөр жай, транспорт, байланыш, коргоо жана башка багыттагы жерлер (бардыгы):	88	88	88	88	88	88		
Иш жүзүндө колдонулган	88	88	88	88	88	88		
Колдонулбаган (баланс)	0	0	0	0	0	0		
Калктуу конуштун жерлери (бардыгы):	629	629	668	668	668	668		
Анын ичинде турак жай курулушу	94,3	94,3	102,0	120,0	120,0	122,0		
Иш жүзүндө колдонулган	94,3	94,3	102,0	120,0	120,0	122,0		
Колдонулбаган (баланс)	0	0	0	0	0	0		
Өзгөчө корголуучу жаратылыш аймактарынын (ӨКЖА) жерлери	23836	23836	23836	23836	23836	23836		
Токой фондусунун жерлери	47166	45166	47166	47166	45166	47166		
Суу фондусунун жерлери	191	191	191	191	191	191		

Запастагы жерлер:	32839	32839	32839	32839	32839	32839		
Иш жүзүндө колдонулган	0	0	0	5	6	8		
Колдонулбаган (баланс)	32839	32839	32839	32834	32833	32831		
Аймактын айыл чарба жерлеринин жалпы аянтындагы иш жүзүндө пайдаланылуучу айыл чарба жерлеринин үлүшү (%)	50	60	60	65	70	75		
Инженердик инфраструктура менен камсыздалган турак жай куруу үчүн арналган жер участкаларунун аянтынын үлүшү (%)	0	0	0	0	0	0		
Инженердик инфраструктура менен камсыз кылынган өндүрүштү жайгаштыруу үчүн арналган жер участкаларунун аянтынын үлүшү (%)	0	0	0	5	10	10		
Категория боюнча пайдаланылбаган же кошумча жерлерди пайдалануу зарылдыгынын прогнозу (га):	0	0	1,5	22	32	37		
Айыл чарба жерлери	187	187	187	167	157	152		
Өнөр жай, транспорт, байланыш, коргоо жерлери жана башка багыттагы жерлер (бардыгы)	0	0	0	0	0	0		
Калктуу конуштун жерлери (турак жай курулушу)	0	0	0	0	0	0		
Токой фондусунун жерлери	47166	45166	47164,5	47164	45164	47163		
Суу фондусунун жерлери	191	191	191	191	191	191		

6.2. Учурдагы кырдаалга анализ жүргүзүү

Аймактагы жалпы айыл чарба багытындагы жерлердин аянты 11724,07 га. түзөт, анын ичинен: мамлекеттик фонддун жери -493,62 га.

2024-жылга карата айыл чарба жерлери 45,84 га. жер аянтына кыскарган. Мунун себеби, мыйзамсыз курулган турак жайларга мунапыс берилип, ушул аянттагы жер аянты калктуу конуш категориясына киргизилген. Өнөр жай, транспорт, байланыш, коргоо жана башка багыттагы жерлер 2024-жылга карата 3,5 га. жерге көбөйгөн.

Мурда курулган турак үйлөр архитектуралык талаптарды сактабай, планы жок чачкын түрдө салынып калган. Мыйзамсыз курулган турак жайларга болгон мунапыска негиз, айыл аймагынан 432 турак үй мыйзамдаштырылган. Мунун бир тобу калктуу конуштун сыртында чачкын жайгашкандыктан, инфраструктурасы начар: жолу жок, таза суу менен камсыздалган эмес.

Аймакта төмөндөгүдөй табигый жана географиялык өзгөчөлүктөр бар:

- тоолуу аймактын басымдуулугу

- жайыттардын чоң аянттары

✓ |

Айыл чарба жерлеринин мамлекеттик фондунун жерлери басымдуулук кылат

✓ |

- турак жай куруу үчүн жердин жетишсиздиги

✓ |

- экономикалык иш жүргүзүүгө мүмкүн болбогон жаратылышты коргоо зоналары

✓ |

- токойлор жана токой чарбалары менен коңшулук

✓ |

– Акыркы 3 жылда жерлер (укуктук мейкиндик зоналары) олуттуу трансформацияга дууша рболдубу, эмнеге байланыштуу жана бул аймактын өнүгүшүнө кандай таасир этти?

Жооптордун варианттары:

- айдоо аянттары кыскарды

✓ |

- бардык жерлер курулган, курула турган жер жок

✓ |

- инфраструктура менен камсыздалбаган жаңы курулуштардын чоң аймактары

✓ |

- чоң аянттарда өнөр жай ишканалары пайда болду

✓ |

- жаңы жолдор курулду

✓ |

- коомдук эс алуу жайлары жок

✓ |

- башка (көрсөтүлсүн):

– Жеке турак-жайкуруу үчүн жер тартыш болуп жатабы? Же бизнес үчүн? (сүрөттөө)

– Муниципалдык жерлерди башкаруу (жана менчиктештирүү) планы барбы? (көрсөтүлсүн)

– Укуктук зоналаштыруу эрежелери барбы? (көрсөтүлсүн)

– Жерди бөлүштүрүүгө таасирин тийгизген мамлекеттик инфраструктуралык долбоорлор ж пландар барбы? (көрсөтүлсүн)

6.3. Мейкиндик планынын элементтери

Мейкиндик планын өзгөртүүдөгү чаралар же ниеттер:

Күтүлгөн жыйынтыктар:

Мисалы, " (айылдын аталышы) айылдагы (участоктун жайгашкан жери) айыл чарба

Мисалы: "турак жай фондунун аянтын 10% га көбөйтүү калктын турак жай менен камсыз болушу

багытындагы пайдаланылбаган 20 га жерди, калктын санынын өсүшүнөн жана жарандардын кайрылууларынан улам аны кеңейтүү зарылчылыгына байланыштуу турак жай фондунун жерлерине трансформациялоо керек.»	жаакшыртууга жана кожолуктардын санын 12% га көбөйтүүгө өбөлгө түзөт.»
Мисалы, "парк орнотуу үчүн жер бөлүп берүү керек"	

7-БӨЛҮМ. АЙЛАНА-ЧӨЙРӨ

7.1. (таблица) Айлана-чөйрө

Категория	факт		күтүлг өн.	прогноз				
	2022 ж.	2023 ж.	2024 ж.	2025 ж.	2026 ж.	2027ж	2028ж	2029ж
Жаратылышты коргоо зоналарынын, ӨКЖА, микрокоруктардын аянты (га)	23836	23836	23836	23836	23836	23836		
Токойлор ээлеген аймак, анын ичинде жайылма токойлор (га)	39135	39135	39135	39135	39135	39135		
Токойлорду калыбына келтирүү (га)	2	4	6	2	3	3		
Деграцияланган жайыттардын аянты (га)	0	0	0	0	0	0		
Малдын жайытка болгон жүгү (1 айда 1 гектарга шарттуу малдын башынын саны)	0,22	0,2	0,2	0,22	0,25	0,25		
Деграцияланган жайыттардын жалпы жайыт аянтына карата үлүшү (%)	0	0	0	0	0	0		
Деграцияга дуушар болгон айыл чарба жерлеринин аянты (га)	0	0	0	0	0	0		
Деграцияланган жайыттардын жалпы аянтына карата калыбына келтирилген жайыттардын үлүшү (%)	0	0	0	0	0	0		
Энергияны үнөмдөө. Кожолуктардын жылытуу үлүшү (%):	60	75	80	85	90	90		
Борбордук жылытуу	0	0	0	0	0	0		

Электр энергиясы	40	25	20	15	10	10		
газ	0	0	0	0	0	0		
меш жылытуу	60	75	80	85	90	90		
башка орнотуулар	0	0	0	0	0	0		
башка кайра жаңылануучу булактар же энергияны үнөмдөөчү орнотуулар (мисалы, көпкө күйүүчү мештер ж.б.)	0	0	0	0	0	0		
КТК полигондорунун саны (даана)	0	0	1	1	1	0		
КТКны кайра иштетүү боюнча ишканалар же коңшу аймактардагы мындай ишканалар менен макулдашуу (бир.)	0	0	0	0	1	1		
Санкцияланбаган полигондордун саны (бир.)	0	0	0	0	0	0		
Кен казып алуу тармагынын объекттери (бир.)	1	1	1	2	3	4		
Экологиялык тобокелдиги жогору кен казып алуу тармагынын объекттери (даана)	0	0	0	0	0	0		
Тазалоочу курулмалар аркылуу өткөн саркынды суулар (%)	0	0	0	0	0	0		

7.2. Учурдагы кырдаалга анализ жүргүзүү

Азыркы кезде айыл аймагында айлана-чөйрөгө коркунуч келтирүүчү завод, фабрика же тоо кен байлыктарын өндүрүп чыгаруучу ишканалар жок. Бирок, экологиялык абалга терстаасирин тийгизип жаткан нерсе- бул малдын санынын кескин көбөйүшү. Мал жайылган жакынкы жайыттар, алыскы жайлоолордун баары деградацияга учуроодо. Андан сырткары көп жылдык бадалдарды да мал кажып, шагын жеп, токойлордун жок болуп кетүү коркунучу бар. Бул айылдагы эң көйгөйлүү маселе болуп эсептелет. Токойлордун азайышы, жер кыртышынын бузулушу селдин жүрүүсүнө шарт түзүп, натыйжада көптөгөн жерлерди суу жеп кетип, андар пайда болууда, турак жайларды сел каптоодо.

Дагы бир экологиялык маселе катары акыркы жылдардагы бак-дарактардын арасындагы зыянкечтердин пайда болуусу, алардын түшүмдүүлүккө терс таасир этип жатканын айтсак болот. Мындай зыянкеч курттар менен күрөшүү үчүн багбандарга окууларды уюштуруу керек.

Бул жерде суроолорго кыскача жооптор берилет:

- ЖӨБ аймагында кандай жаратылыш ресурстары бар жана алардын абалы кандай (жайыттардын, токойлордун абалы, суунун көлөмү жана анын сапаты, жер ресурстарынын, дарыялардын жана суу түбүндөгү экосистемалардын сапаты жана саны, жаныбарлардын жана өсүмдүктөрдүн жапайы жана кызыл китепке кирген түрлөрүнүн болушу, абанын сапаты)? (сүрөттөө). Айыл аймагында дарыялар, булактар, токой, жаныбарлары бар. Кызыл китепке кирген кийик жаныбары бар.
- Экологиялык маселелерди чечүү үчүн иштеген аймакта кандай уюштуруу структуралары (формалдуу жана аформалдуу эмес) бар? Айлана-чөйрөнү коргоо маселелери боюнча иш алып барган жамааттар барбы? Эгер барболсо, алар кайсы багыттар боюнча иш алып барышат? (көрсөтүлсүн). Айыл аймагындагы экологиялык көйгөйлөрдү чечүү максатында ийне жалбырактуу акчалар тигилди.
- ЖӨБ органдарынын аймагында айлана-чөйрөнү коргоо жана өзгөчө кырдаалдардын жана климаттын өзгөрүү тобокелдиктерин азайтуу боюнча тармактык пландар аткарылып жатабы? Аткарылып жатса, кайсы багыттар боюнча? (тактоо). Айыл аймагында өзгөчө кырдаалдар учурунда сел кесепеттерин алдын алуу жана жоюу максатында дарыя жээктери бекемделди.
- Бул аймакта айлана-чөйрөнүн жана/же суу ресурстарынын абалына таасир этүүчү өндүрүштөр же объекттер, айлана-чөйрөгө коркунуч келтирүүчү объекттер/булактар, мисалы, калдык сактоочу жайлар, тоо-кен жана химиялык өндүрүштөр, отканалар, мал союучу жайлар, уруксат берилбеген тааштанды төгүүчү жайлар ж.б. барбы? (көрсөтүлсүн). Айыл аймагында тааштанды тааштоочу жайлар бар. Азыркы убакта Кызыл-Булак айылынан жер ажыратылды. Мал союучу жай курулуп бүткөн.
- Өзгөчө корголуучу жаратылыш аймактары жана/же микро коруктар барбы? (көрсөтүлсүн) Уч-Коргон токой чарбасынын кароосунда атайы тигилген Кызыл-Булак айылынын Калта сөгөт жайлоосуна 1 га. жер аянтына жапайы өрүк жана жапайы бадам отургузулган.
- Бул аймакта климаттын өзгөрүшүнө байланыштуу тобокелдиктер пайда болобу, мисалы, сугат суунун жетишсиздиги, ичүүчү суунун сапатынын төмөндөшү жана тартыштыгы, табигый кырсыктардын тобокелдиктери, жаздын аягында жана/же эрте жаздагы үшүк алуу, катуу шамал, жаан-чачындын көбөйүшү же азайышы ж.б.у.с.? (сүрөттөө). Селдин алдын алуу боюнча Метеостанциясы курулган. Тамаша айылына сугат суунун жетишсиздигин алдын алуу максатында БСР курулуп жатат.
- Аймакта коркунучтуу пестициддер көмүлгөн жерлер, өзгөчө коркунучтуу инфекциялар бар мал көмүлгөн жерлер же өзгөчө коркунучтуу инфекциялардын очоктору барбы? (көрсөтүлсүн). Жугуштуу ооруларга он натыйжа берген мал жандыктарынын жана жолбунит ,мышыктарды тарпын жок кылуу максатында Кош-Дөбө айылына “Беккари чуңкуру” курулуп пайдаланууга берилди.

Артыкчылык	Мүмкүн болгон чаралардын жалпы сүрөттөлүшү	Күтүлгөн натыйжа жана мөөнөттөр
Биринчи кезектеги муктаждыктардын бири көрсөтүлөт, мисалы, «Суу алгычтагы тазалоочу курулмаларды оңдоо»	Натыйжага жетүү үчүн эмне кылыш керек, мисалы, "Жабдууларды сатып алуу жана орнотуу"	Бул жерде баалуулуктар менен натыйжа жана бул натыйжаны алууга мүмкүн болгон убакыт көрсөтүлөт, мисалы, "Коопсуздук талаптарын сактоо менен уюштурулган суу менен камсыздоо кызматтарынан пайдалануучу калктын үлүшүн 95%га чейин көбөйтүү"
Бак-дарактарга зыян келтирип жаткан зыянкеч курттар менен күрөшүүнүн эффективдүү жолуна тез арада өтүү керек.	Бак-дарактарга каршы зыянкечтер менен күрөшүүдө илимдер академиясынан адистери жана лабораториялар менен тыгыз иш алып барып өсүмдүктөрдү сактап калуу керек.	Бак-дарактарга каршы зыянкечтер менен күрөшүп, парктарды, сквер жана башка бак-дарактарды көп отургузуу жагы күчөтүлөт.

8-БӨЛҮМ. ЖЕРГИЛИКТҮҮ БЮДЖЕТ

8.1. Ресурстарды талдоо жана жергиликтүү бюджетти түзүү маселелери

Орозбеков айыл аймагынын жергиликтүү бюджетинин көлөмү жалпысынан 48 млн сомду түзөт жана дотацияда турат, башкача айтканда, өзүнүн кирешелери чыгашаларын камсыз кыла албайт. Айыл аймагынын жеке кирешелери _____ сомду түзсө, калган сумма _____ сом теңдөө гранты катары республикалык бюджеттен каржыланат.

Бул жерде суроолорго кыскача жооптор берилет:

- Кандай тышкы факторлор жергиликтүү бюджеттин киреше булактарына олуттуу таасир этиши мүмкүн?
- Орозбеков айыл өкмөтү жергиликтүү бюджеттин киреше булактарына олуттуу таасир этүүчү факторлор: инвестиция тартуу жана улуттук долбоорлор менен ири өндүрүш ишканаларын куруу.
- Орто мөөнөттүү мезгилде бул аймакта салыктык жана тарифтик саясат кандай болот (мисалы, жергиликтүү салыктарды азайтуу / көбөйтүү жана аларды төлөөнү кийинкиге калтыруу, жыйымдардан бошотуу жана төгүмдөрдү азайтуу / көбөйтүү, салыктардын ставкаларын өзгөртүү, салыктар жөнүндө атайын макулдашуулар ж. б.)?
- Жергиликтүү салыктарды көбөйтүү жана ставкаларды өзгөртүү.
- мамлекеттик инвестициялык программанын эсе улуттук долбоорлордун алкагында кандай капиталдык салымдар пландаштырылган жана болжолдонгон мезгилде күтүлүүдө?
- Инвестициялык долбоорлордун кандай натыйжалары (жаңы имараттар, курулмалар ж. б.)

жабдуулар) жергиликтүү бюджеттен кошумча каржылоону талап кылат? Чет элдик донорлор жана өнүктүрүү фонддор менен иштеген учурда өздүк салым катары айыл өкмөтүнүн бюджетинен колдоо көрсөтүлөт.

Төмөнкүлөрдү сүрөттөө керек:

- каржыланбаган ыйгарым укуктар;
- бюджеттер аралык мамилелердеги көйгөйлөр теңдештирүүчү трансферттерди, максаттуу трансферттерди эсептөөдө, жалпы мамлекеттик кирешелерди бөлүштүрүүдө адилеттүүлүк);
- муниципалдык карызды башкаруу;
- мүмкүн болгон бюджеттик тобокелдиктерди баалоо.

Орозбеков айылдык кеңешинин төрагасы:

К.Т.Каримов

Орозбеков айыл өкмөтүнүн башчысы:

З.А.Жарматов

